

ŽIVA ZAJEDNICA

1D2384E

Listopad/Oktobre 1984. Broj **10** (55)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

NAJVEĆI SKUP HRVATA U TRINAEST STOLJEĆA

Marija Bistrica na dan Euharistijskog kongresa 9. 9. 84.

*Kroatischer eucharistischer Kongress
beendet das 1300jährige Christianisie-
rungs-Jubiläum*

*The festivities of the ended Croatian
Eucharistic Congress in Marija Bistrica*

U ovom spomen-broju

● Vatra NEK-a dugo će grijati	str. 2	● Papina poruka za NEK	str. 18-20
● Održali smo se!	str. 4	● Bratstvo je najčovječnije u Bogu	str. 23-29
● Crkva na raskršćima	str. 7-9	● Eucharistischer Kongress der der kroatischen Kirche	S. 28-29
● Neka Gospodin blagoslovi Hrvatsku	str. 16-17	● Iz naših misija	str. 31-40

Vatra NEK-a dugo će grijati i sjati

S radošću i umježnošću pripremani i dugo vremena očekivani dan Nacionalnog euharistijskog kongresa na Mariji Bistrici osvanuo je pomalo naoblačen, ali bez padavina – upravo kako se zaželjeti može. Nepregledno mnoštvo naroda Božjega, više od 400.000 hrvatskih vjernika, ispunilo je prostor pred crkvom i podno Kalvarije (koje li simbolike!) već u ranim jutarnjim satima 9. rujna 1984. godine. Hodočasnici, iako nenaspavani i umorni, nisu mogli sakriti radosti i kršćanskog ponosa da se nalaze na svetom mjestu svoje povijesti na kojem će proslaviti tri važna događaja: završnu svečanost trinaeststoljetnog pokrštenja, Nacionalni euharistijski kongres i 300. obljetnicu našašća lika Majke Božje Bistričke. Na svakom se licu čitala važnost toga velikog događanja. I nema hrvatskog katolika koji neće požaliti da se 9. 9. nije našao sa svojim suvjernicima i sunarodnjacima koji su došli s istoka i zapada, sa sjevera i juga u Mariju Bistricu, u to srce Katoličke Crkve u hrvatskom narodu. Bio je tu i lijep broj naših inozemaca – u većini iz

S. R. Njemačke. Mnogi su došli osobnim automobilima, a nemali broj autobusima iz Frankfurta, Mainza, Essena, Stuttgarta, Sindelfingena... Da su razumjeli svu značajnost svečanosti, bilo bi ih i više. Ta, proslavu četrnaestog stoljeća pokrštenja Hrvata rijetko će tko od nas živih doživjeti!

Liturgijsko slavlje u Mariji Bistrici veličanstveno. Više od 40 biskupa i kardinala, više od 1100 svećenika koncelebrana, predvođeno Papinim izaslanikom bečkim kardinalom Franjom Königom, slavilo je Misu u kojoj je sudjelovalo više vjernika nego i u jednoj drugoj Misi u hrvatskoj povijesti. Molitva, pjesma (da je bilo više pučke!), nagovori, pozdravi, propovijedi, priče, pljesak – sve je to na upečatljiv način ispunjalo srca sadržajem evanđeoskim i veseljem neponovljivim. Baklja pokrštenja hrvatskog naroda, zapaljena tamo davno na jadranskim žalima, pretvorila se toga dana u vatru neugasivu koja će još dugo, dugo sjati i grijati hrvatskog čovjeka na putu po „Na-

šoj lijepoj” do definitivnog, vječnog zajedništva s Bogom Trojedinim.

Ovoj glavnoj proslavi prethodili su župni, dekanatski, biskupijski i metropolitanski euharistijski kongresi. Ne možemo ne spomenuti (ta mi smo domovinske Crkve grana!) sedam vrlo uspješnih euharistijskih kongresa hrvatskih katolika na području S. R. Njemačke. A NEK-u su prethodile nebrojene molitve i žrtve vjerničke za njegov uspjeh. Ipak, ovo treba naglasiti, jer bez molitve i križa nemoguće je bilo kakav uspjeh!

Zahvaljujući „Pastoralnom listiću” hrvatski su katolici kroz devet nedjelja intenzivnije razmišljali o liturgijskim čitanjima, a u svim crkvama hrvatskoga jezičnog područja održana je trinaestodnevnica na spomen trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata.

Uoči otvorenja NEK-a, 7. 9., održan je u katedrali poseban program za hrvatske hodočasnike iz inozemstva. Otvorenje NEK-a u zagrebačkoj katedrali,

Tisuće hrvatskih svećenika i redovnica na Mariji Bistrici s narodom i za narod

USKLIK MLADIH

Prije izvođenja Skazanja održana je 8. rujna navečer u zagrebačkoj katedrali vrlo dojmljiva Služba za mlade. Uz molitve, čitanja, razmišljanja, pjesmu i procesiju mladi su naročito svečano iskazali čast Uskrsnoj svijetli obnavljajući krsni zavjet. Sead Ivan Muhamadagić izrekao je vrlo lijepi usklik:

O blažene li noći, u kojoj se sa raznih strana sabrasm'o da vesela srca uskliknemo put nebeskih visina: „Maranatha, dođi, Gospodine!”

O divne li noći, u kojoj ćemo zaploviti morem dugih stoljeća, ponosno se spominjući drevnih otaca naših koji čuše Božji zov i učiniše što im bijaše činiti: krstiti se u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, višnjem Bogu na slavu, a narodu svome na spas.

O predrage li, blagoslovljene noći, u kojoj ćemo združeni u ovom svetom Božjem domu obnoviti čvrsta obećanja vjere u uskrslog Spasitelja i pripadnosti narodu Božjem što se Crkva zove.

8.9.1984., pratila su velika kongresna bdjenja u Zagrebu i Mariji Bistrici. Molitve mladih, Skazanje „Spomen Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata” (u Zagrebu i Bistrici), križni put na Mariji Bistrici (vjerojatno ljepši od lurdskoga!) imali su svoju poručljivost koja osvaja i koja se ne može zaboraviti.

Primanje u Saboru SR Hrvatske, na Kapitolu, uvaženi gosti, susretljivost prometne milicije, discipliniranost velikoga mnoštva, sve je to imalo dublje značenje od običnog događanja.

NEK je bio divan, NEK je nezaboravan, to smijemo s punim pravom ustvrditi, za sve one koji su na njem sudjelovali.

A da ga i u iseljenoj hrvatskoj Crkvi mogu koliko-toliko doživjeti i upamtiti oni koji na njem nisu mogli biti, donosimo u ovom broju „Žive zajednice”, u riječi i slici, kronološki, sve važnije momente toga jedinstvenog skupa.

Nadamo se da će naši ljudi čitajući tekstove i gledajući slike još jače proživljavati svoju vjeru u Krita raskup, uskrslog i u euharistiji nazočnog i da nikada neće okrenuti leđa svojoj Crkvi kojoj toliko toga duguju: vjeru, ime, jezik, kulturu i – nadu.

I. Vugdelija

O čudesno li lijepe noći, u kojoj ćemo i mi, kao nekoć djedovi davni, oćutjeti čuvstvo Kristove blizine, i puninu milosti što samo on je daje; jer ne izabramo mi njega, nego on izabra nas i učini Hrvate ljubljenom djecom svojom.

Tako se svidjelo Bogu što trinaest stoljeća dugih štiti nas, brani i čuva. Svidjelo mu se da nas kao zdrave udove ugradi u tijelo svoje što se Crkva zove. Svidjelo mu se da ta ga Crkva veliča i slavi, riječju, pjesmom i presvetom žrtvom na oltaru.

No nada sve se svidjelo svemogućem Bogu da u molitvi njegovo sveto Ime zazivamo, da se u svemu njemu utječe-

mo, da bez pridržaja u nj vjerujemo, da se danomice slavnomo njegovu dolasku nadamo i brata čovjeka kao sama sebe ljubimo. Na sve nas ovo pred dragim Bogom obvezaše pradaвні pređi, zadržavši riječ što važit će u vijek.

Nek usklikne stoga u znak silne naše radosti svako srce u grudima. Nek uskliku se pridruži i nebesko mnoštvo anđela, nek se uzraduje presveta Zaručnica Crkva, nek ozari nas sjaj božanske svjetlosti. Neka svatko u dubini svoga bića oćuti strujanje što uzrok mu je Krist, u nama prisutan, On koji nam tako pouzdano zbori: „Ja sam s vama u sve dane, do svršetka svijeta!”

Utješna je činjenica da su baštinu vjere objeručke prihvatili mladi

Govor kardinala Franje Kuharića na svečanom otvorenju nacionalnog euharistijskog kongresa u Zagrebu, katedrala, 8. rujna 1984.

„Održali smo se unatoč teškoćama!”

Uzoriti gospodine Kardinale, Legate Svetog Oca!

Ulazeći danas u zagrebačku katedralu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, ulazite u susret Crkvi u Hrvata. Šalje Vas Sveti Otac Ivan Pavao II. i mi u Vašoj uzoritoj osobi primamo Svetog Oca, Petrovog nasljednika i Kristovog namjestnika na zemlji. Primamo Vas onom odanošću i vjernošću kojom su se hrvatski katolici uvijek odlikovali prema Rimskom Biskupu. Srdačno Vas pozdravljamo želeći Vam dobrodošlicu poklikom psalmiste: „Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!”

Vaš prvi posjet Zagrebu povodom smrti blagopokojnog kardinala Alojzija Ste-

pinca bio je posjet žalosti. Tada zbog teške prometne nesreće niste u Zagreb stigli. Danas s radošću dolazite u našu radost!

Bila je želja Svetog Oca da on osobno predsjedava Nacionalnom euharistijskom kongresu Crkve u Hrvata. Posjet Svetog Oca želi ne samo Crkva u Hrvatskoj nego i Crkva u cijeloj Jugoslaviji. Do sada nije postojala mogućnost da se ta želja ostvari ali ona i dalje u svima nama živi. Mi Vas molimo da prenesete Svetom Ocu naše iščekivanje puno nade da će njegov posjet Crkvi u našoj domovini ipak biti ostvaren. Na tu nakanu mi se molimo.

Uzoriti gospodine Kardinale, Vi ćete za

koji trenutak proglasiti otvorenim naš Nacionalni euharistijski kongres. To je završana svečanost i zahvalnica našeg velikog jubileja: 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata.

Crkva u Hrvata jedina je mjesna Crkva u zajedništvu Rimokatoličke Crkve koja je kroz 11 stoljeća u nekim dijelovima Hrvatske slavila Euharistiju na staroslavenskom, odnosno starohrvatskom jeziku. Tako je u Rimokatoličkoj Crkvi jedino naša Crkva imala privilegij narodnog liturgijskog jezika. U okviru naše Crkve imamo također i dva obreda jer grkokatolička križevačka biskupija koju čine grkokatolici Hrvati, Ukrajinci, Rusini, Makedonci, u sklopu je Za-

Izaslanik Sv. Oca bečki nadbiskup kardinal dr. Franz König (drugi s lijeva) proglašava NEK otvorenim

Mladi su svojom brojnošću, molitvama, pjesmama, razmišljanjima, uslužnošću i hodočasničkim svjedočenjem doprinijeli puno uspjehu NEK-a

grebačke metropolije. To je također jedna osobitost naše Crkve.

Proslavma našeg velikog Jubileja prethodio je godine 1971. Međunarodni marijološko-marijanski kongres ovdje u Zagrebu i u Mariji Bistrici. Godine pak 1976. u Solinu, u svetištu Gospe od Otoka, koje je gradila prije tisuću godina dobra hrvatska kraljica Jelena, slavili smo 1300. obljetnicu početka pokrštavanja Hrvata i zahvaljivali smo za dar krštenja. Simbol tog svetog početka, kada se počela oblikovati na tlu naše lijepe domovine hrvatska država i Crkva u njoj, krstionica je kneza Višeslava, na kojoj je uklesan natpis: „Ovo vrelo prima nemoćnike da ih vrati prosvijetljene. Ovdje se oni raskajani čiste od nedjela svojih, što navukoše od prvog roditelja, da budu učinjeni štovateljima Krista, zdravo ispovijedajući vjekovječno Trojstvo” (Biskupska poslanica „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata”, Zagreb 1976, str. 18).

Na tu svečanost poslao je Sveti Otac časne uspomene Pavao VI. svog osobnog legata, sada blagopokojnog našeg kardinala Franju Šepera.

Godine 1978. slavili smo 900. obljetnicu crkve Sv. Marije u Biskupiji kraj Knina, koju je crkvu gradio kralj Zvonimir kao katedralu za hrvatskog biskupa.

Godine 1979. slavili smo u Ninu 11 stoljeća našeg učvršćenog zajedništva s Petrovim nasljednicima. Hrvatski je, naime, vladar Branimir 879. g., u tragičnom vremenu kada se lomila Crkva Istoka i Zapada, uputio Papi Ivanu VIII. pismo vjernosti. Papa je odgovorio svojim pismom da je na blagdan Uzašašća Gospodnjega, 21. svibnja 879., na grobu sv. Petra, prikazao nekrvnu žrtvu i blagoslovio Branimira, zemlju našu i naš narod. I slavlj u Ninu predsjedao je legat Svetog Oca Ivana Pavla II. blagopokojni kardinal Franjo Šeper.

Poslije tih proslava započeli smo slavljenje Euharistijskih kongresa u župama, regijama, biskupijama, metropolijama, da konačno završimo naš veliki jubilej ovim Euharistijskim kongresom.

Euharistija je središte i vrhunac kršćanskog života. Zato je sva naša duhovna obnova povodom velikog jubileja usredotočena na Isusa Krista, Otkupitelja čovjeka, koji je prisutan među nama u Euharistiji kao žrtva, gozba i živa prisutnost. Tako smo hodom kroz 13 stoljeća povijesti stigli i od ovog svečanog dana.

Godine 641. poslao je Papa Ivan IV., rodom iz Dalmacije, opata Martina kao svog poslanika da od doseljenih Hrvata, još tada pogana, otkupi zarobljene sužnje i sabere relikvije svetih mučenika i prenese u Rim. To su prve veze između Pape i Hrvata.

Krštenjem pak Hrvata u zajedništvu Katoličke Crkve odnos hrvatskih katolika prema Papi bit će uvijek vjeran, sinovski odan, neopoziv.

Teška je bila naša povijest. Duga su bila stoljeća gotovo neprekinutih borbi da se obrani nacionalna egzistencija, katolička vjera i domovina. Proliveno je mnogo krvi i isplakano mnogo suza u toj našoj povijesti. To je izrekao nezaboravni recital u Solinu 1976. g. u pjesmi:

„O zemljo Hrvatska, krvlju natopljena,
kuda tvoje krvi potoci uviru?

Krvlju natopljena, suzam zalivena, mila zemljo naša, zemljo Hrvatska!”

Baš na sutrašnji dan 9. rujna pada godišnjica strašne tragedije kad je na Kravskom polju, podno grada Udbine, hametom potučena hrvatska vojska i svijet hrvatskog naroda. Cijela je zemlja bila zavijena tugom, a domovina je novim navalama smanjena da je dobila naziv: „*Reliquiae reliquiarum olim incliti regni Croatiae*”.

Dakako, u tim dugim stoljećima i u tim teškim teškim vremenima mnogo je hrvatskih katolika padalo u ropstvo i dolazilo pod drugu vlast da pod pritiscima promijeni i vjeru. Ali velika većina katolika Hrvata u domovini i iseljena izvan domovine ostajala je vjerno u zajedništvu Katoličke Crkve. I oni koji su u tim vremenima iselili u Mađarsku, Austriju, Slovačku, čak i Italiju, ostajali su sve do naših dana katolici.

Vama je, uzoriti gosp. Kardinale, naša povijest dobro poznata. Dolazite iz Beča, iz onoga Beča s kojim su Hrvati bili povezani kroz 400 godina Personalnom unijom pod jednom kraljevskom krunom, što je također imalo sasvim određene utjecaje i duboke tragove u našoj povijesti.

Kako god bila teška naša povijest, održali smo se. Danas smo ovdje da zahvalimo Bogu da smo sačuvali vjeru i postojanje, da smo unatoč i svoje grešnosti i mnogih slabosti ostali vjerni Savezu koji su naši pradjedovi sklopili s Isusom Kristom u vremenima svoga krštenja.

Na tom dugom putu u srcu i u savjesti nosili su hrvatski katolici osobitu pobožnost prema Euharistiji kao i srdačnu ljubav prema blagoslovljenoj Majci Gospodina našega Isusa Krista.

Hrvatski su vladari gradili crkve u čast Majke Božje. Domovina nam je posuta tolikim svetištima Majke Božje. Stoga možemo reći da nas je u vjernosti Isusu Kristu i Crkvi uvijek podržavala, čuvala i sačuvala sve do naših dana Blažena Djevica Marija. S njom želimo ići i u svoja buduća vjernička stoljeća da nas vodi istim putem, da nas trajno učvršćuje u vjeri u Isusa Krista, jedinog Spasitelja, koji je Put, Istina i Život (usp. IV 14,6). Presveta Majka Božja bila nam je uvijek utočište grešnika, utjeha zalosnih i uzrok naše radosti i nade.

U drevnom svetišću Majke Božje u Olovu ona je nazivana „Marija, bolne duše likarija”. A u drevnom svetišću u Remetama kraj Zagreba dobila je naslov „*Fidelissima Advocata Croatiae*”. Zato i naš Nacionalni euharistijski kongres slavimo sutra u marijanskom nacionalnom svetišću u Mariji Bistrici, da pod zaštitom Majke Božje idemo u svo-

ju budućnost okupljeni oko Isusa Krista, svoga Spasitelja. U Mariji Bistrici stoji natpis na svetišću:

„Dušo duše Hrvatske, Isusova Mati, Sunce naših stradanja, ne prestani sjati.”

Tako je, uzor. gosp. Kardinale, duša hrvatskog vjernika na osobit način označena pobožnošću prema Euharistiji, ljubavlju prema Mariji i vjernošću prema Papi.

Uzoriti gosp. Legate, molimo Vas da Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. izrazite našu veliku zahvalnost za njegovo tako zauzeto služenje Crkvi Božjoj, za njegovu obranu transcendencije ljudske osobe i posebno za njegovu ljubav i pažnju koju često očituje prema Crkvi u Hrvata.

Osjećajte se među nama radosno i uputite nam riječ ohrabrenja, nade i blagoslova...

Naddušobrižnik o Bernardo Dukić u srdačnom razgovoru s biskupom Gradišćanskih Hrvata Stjepanom Laszlo

Skazanje: Spomen „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata”

Naša je Crkva na mostu svjetova! Crkva na raskršćima!

U subotu 8. rujna 1984. navečer izveden je u katedrali i na Mariji Bistrici recital, nazvan skazanje, o trinaeststoljetnoj povijesti kršćanstva u Hrvata. U središtu pozornice Višeslavova krstionica, a oko nje trinaest djevojaka s vrčevima za vodu na ramenima i trinaest mladića s uskrsnim svijećama u rukama, pa čitači, zborovi, reflektori. Prava drama. Donosimo nekoliko malih izvadaka iz te velebne kronike koja nikoga nije ostavila ravnodušnim:

Prolog

Sedmo stoljeće od rođenja Gospodnjega. Prohujaše ovuda brojni narodi: Gepidi, Goti, Huni, Vandali, Longobardi i ini mnogi, svaki u svoje vrijeme i inim putem. Pade rimsko carstvo Zapada. I gle, Avari se zalijeću sve do mora jadranskoga satirući gradove i crkve, Sirmij i Salonu. A onda – kako Porfirogenet car svjedoči – pozva usuprot njima njegov prethodnik car svetoga rimskoga carstva istočnoga imenom Heraklije – iz Bijele Hrvatske, tamo u Zakarpaču, onkraj Bavorske – Hrvate. Zaposješe prostore od Drave i Dunava do mora i od Rižane u Istri do Drima u zemlji Ili-
ra...

Stoljeće osmo

U Splitu se obnavlja nadbiskupija, nasljednica drevne Salone. Prostire se svom obalnom Hrvatskom izuzevši Hrvatsko primorje, primorske otoke i Istru. Kostí prvoga njezina nadbiskupa počivaju i danas u splitskoj krstionici. Zvaše se Ravenjanin Ivan. Sva se Hrvatska sada krsti: uz obalu misionare vjerovjesnici iz dalmatinskih gradova, u zaleđu i Posavskoj Hrvatskoj iz Akvileje franačke. Opiru se samo Neretljani – dugotrajna hrvatska Paganija. Nin čuva neizbrisivo svjedočanstvo na te dane... Slobodno smo se krstili da živimo slobodu djece Božje kao braća svim ljudima...

Stoljeće deveto

Rodila se nova Evropa. Na Božić 800. u Rimu papa kruni Karla Velikoga za cara Svetoga rimskoga carstva Zapada. Odsada – dva kršćanska cara u jednom kršćanskom svijetu na čelu dviju nepomirljivih velesila: Bizanta i Franačkog carstva. Hrvatska među njima u povišesnom žrvnju... Naša je Crkva vjekovno granična Crkva! Crkva na mostu svjetova! Crkva na raskršćima...

Stoljeće deseto

Knez Tomislav odbi Mađare preko Drave i tako ujedini Posavsku s Dalmatins-

Kardinal Franjo Kuharić govori na otvorenju NEK-a u zagrebačkoj katedrali (sprijeda odljevak Višeslavove krstionice)

kom Hrvatskom, razbi vojsku cara Simeona negdje na istoku Bosne i pruži utočište ugroženu srpskom knezu Zahariji i pratnji mu. Od Bizanta za se do-

bi i sve dalmatinske gradove. Godine Gospodnje 925., moćan, okruni se kraljem. Imaše silnu vojsku na kopnu i na moru. Papa Hrvatima – „najizvršni-

jim sinovima svete Rimske Crkve, koji s majčinim mlijekom primiše hranu nauka što ga propovijeda Apostolska Stolica" – prizna i kraljevstvo i kralja...

Stoljeće jedanaesto

I novi vladar Dmitar Zvonimir prista sasvim uz reformu (Grgura VII). Papa mu za uzvrat šalje zastavu, kraljevski mač i krunu, a on se papi zavjeruje: "... tebi se zaričem, zavjetujem i obećajem da ću neizostavno ispunjati sve ono što mi naredi tvoja svetost... Ali to je i kraj slave Kraljevstva... Hrvati stekoše žed za idealima, a mučenički osjećaj pred realnostima; utječu se uvijek iznova vanjskom autoritetu kad sami ne znaju riješiti vlastite sporove... Hrvatskih Domagoja i Trpimira, Branimira i Tomislava, Krešimira i Zvonimira nije nestalo s njihovim prahom...

Stoljeće dvanaesto

Godine 1102. dvanaestorica predstavnika hrvatskih plemena odabiru sebi vladarom ugarskoga kralja Kolomana... Dubrovnik naprotiv utvrđuje svoju samostalnost. Podiže sebi nadbiskupiju da se oslobodi Splita. Sklapa trgovačke ugovore sve uokolo. A Bosna se uskoro pridruži Ugarskoj...

Stoljeće trinaesto

Burno stoljeće, puno obrata. U jeku su križarski ratovi. Četvrta križarska vojna, za plaću Veneciji, jednoga dana 1202. osvanu sva pod Zadrom. Osvojiše i Carigrad i u njemu uspostaviše svoga kralja i nadbiskupa... Nasta nepopravljiva mržnja na Latine u Konstantinovu gradu... 1244. bosanski biskup bježi s kaptolom iz Vrhbosne na svoje mirnije posjede u Đakovo, da se u Bosnu ne vrati sve do kraja devetnaestog stoljeća... Ali najtrajniji plod ovog stoljeća jesu sinovi svetog oca Dominika i svetog brata Franje. S njima otpočinje neočekivana obnova Crkve...

Stoljeće četrnaesto

Vrenje pred tešku oluju koja nadolazi: 1389. Turci sebi krče put na Kosovo; 1392. prvi put provaljuju u Bosnu, a već se zalijeću i u Srijem. Sve to vrijeme mala republika sv. Vlaha – Dubrovnik, ljubomorno čuva svoju slobodu... Ali ovo je stoljeće i bujne umjetnosti: od velikih katedrala do sitnih ikona, Škrinje sv. Šimuna, Novakova i Hrvojeva misala...

Kako je prostor pred crkvom bio ispunjen mnoštvom hodočasnika, mladi su se snašli i popeli na krov obližnje kuće da bi mogli što bolje doživjeti Euharistijski kongres

Stoljeće petnaesto

Stoljeće loma i veležalosti... Pred samu svoju propast piše kralj Stjepan Tomašević papi preko glasnika... „ako mi vjerujete i pomognete, spasit ću se; inače ću propasti i sa mnom drugi. Ti, koji si otac kršćanstva, daj savjet i pomoć"... Teške li vjere! Kralja ostaviše na cjedilu i Matijaš kralj Ugarski i Dubrovčani i Venecija. 1463. Bosna šaptom pade. Katarina Kosača uspije pobjeći u Rim. A ravno trideset godina kasnije zacvili pop Martinac vidjevši razbojište na Krbavskom polju duboko u Hrvatskoj. Zbilo se to 19. rujna 1493.: „... Tagda že padoše krepći vitezi i boritelji slavni v premoženiji jih veri radi Hrstovi". Hrvatska je stekla naslov: „antemurale christianitatis – predziđe kršćanstva". Skupa li naslova! Ali bosanski ujak fra Anđeo Zvizdović mislio je očito drukčije. Pošao je odmah k sultanu i ishodio ahdnamu... Skupe li slobode! Ali ono što vjere i roda tamo osta, komu hvala?

Stoljeće šesnaesto

Na Mohaču pogibe i posljednji ugarski kralj Ludovik. Tada hrvatsko plemstvo na novu godinu 1527. izabra sebi, na saboru u Cetinu, kraljem Ferdinanda Habzburgovca ali pripomenuvši mu:

„Neka zna Vaše veličanstvo kako se ne može naći zabilježeno da bi koji vladar silom zavladao Hrvatskom, jer po smrti našega posljednjega kralja sretne uspomene Zvonimira slobodne se volje pridružismo svetoj kruni kraljevine Ugarske, a poslije toga Vašem Veličanstvu". Novi sudbinski trokut: od Beča na Stambul, Veneciju i natrag... Dolaze Isusovci, donose barok i duh reda i pokornosti, opismenjuju narod, grade gimnazije i kasnije u Zagrebu Akademiju – začetak budućeg sveučilišta... 1573. planu seljačka buna... I ban Toma Erdödy-Bakač 1593. potuče Turke kod Siska... Pobjeda odjeknu u svoj Evropi, a Turci je za sebe zapisashe: "godina propasti"! Od tada oni prelaze u defenzivu. Hrvatska se pomalo pribire...

Stoljeće sedamnaesto

Hrvatskom više ne pustoše turske čete. Na sve strane se podižu kičene crkve i dvorci... Bečki dvor komada Hrvatsku osnivanjem Vojne krajine, na štetu plemstva i Banovine. Nezadovoljno plemstvo priprema pobunu na čelu s banom Petrom Zrinskim i Krstom Frankopanom... Pogubiše ih obojicu u Bečkom Novom Mjestu 30. travnja 1671... Ta je smrt potresla Hrvatsku za iduća stoljeća i produbila mučenički osjećaj...

Stoljeće osamnaesto

Ovo stoljeće zovu duhovno mrtvim. Za Crkvu je ono teško stoljeće: Doba prosvjetiteljstva... Da su nastupila nova gledanja i nadošla nova vremena, koja ruše stare svetinje, pokazalo je i ukiđanje Pavlina... Naša Crkva, stoljećima oslonjena na puk i vlasti, krepko je izdržavala dugotrajna povijesna iskušenja, ali se teško snalazila u časovima naglih preokreta...

Stoljeće devetnaesto

Devetnaesto, jučerašnje stoljeće, puno živih prisjećanja. Prvih desetljeća biskupije u Zagrebu Maksimilijan Vrhovac, pravi izravni preteča hrvatskog narodnog preporoda, kojega ćemo 150. obljetnicu dogodine svečano slaviti. 1828. papa prekraja crkvenu upravnu kartu Istre i Dalmacije. Ilirci u zagrebačkim klericima nalaze vatrene pristalice, a u seoskom kleru osnovni oslonac među narodom. 1852. zagrebačka biskupija postaje nadbiskupijom... U Istri počinje narodno buđenje nezaboravni biskup Juraj Dobrila... Na čelu preporodnog rada u Dalmaciji stupa svećenik Mihovio Pavlinović. A u čitavoj drugoj polovici stoljeća strši u narodnom i kulturno-prosvjetnom djelu lik biskupa đakovačkog Josipa Jurja Strossmayera... Začetnik zagrebačke filološke škole je kanonik Adolf Weber Tkalečević. Otac moderne hrvatske historiografije je i opet kanonik Franjo Rački, dugogodišnji predsjednik Akademije, i što da nabrajamo: Crkva u svojim najistaknutijim predstavnicima nastavlja svoju duhovnu i kulturnu misiju u narodu koji kao cjelina, bez obzira na staleže, postaje sve svjesniji svog narodnog identiteta... Pomalja se novi laički sve pluralističniji svijet. Crkva stupa pred svoje nove povijesne horizonte...

Stoljeće dvadeseto

Naše stoljeće! Stoljeće naglih neočekivanih događanja: dva svesvjetska sukoba preokrojene i novostvorene države, u kojima se Crkva mora iznova snalaziti... Kraljevski dvor je barem djelomično kanio riješiti vjersko pitanje u Staroj Jugoslaviji te forsira konkordat sa Svetom Stolicom, ali nacrt propada zbog otpora Srpske pravoslavne Crkve... Kroz čitavo to vrijeme, naročito nakon ubojstva u Skupštini, u toj će se državi zbog neriješanih vitalnih nacionalnih i socijal-

nih pitanja napetosti samo gomilati... dok sve strasti i gorčine ne buknu u ratu u poznate strahote i višestrane pokolje. Istodobno se stvarala nova država: socijalistička Jugoslavija. Crkva je u nove prilike ušla iznutra nespremna, a nova se država na nju početno okomila s nizom staljinističkih grubosti. Do danas je prisutna nepreboljena trauma: suđenje zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu... Ali ova Crkva nema još svoga primasa... Kao nikada dosad ova je Crkva zbrinula svoje brojne iseljenike dostatnom i dobro organiziranom inozemnom pastvom... Crkva je razvila bujan tisak, iako nema još pristupa radiju i televiziji... Jednako se čini da je Zagreb postao trajno kardinalsko biskupsko sjedište. I tako je ovo poslijeratno razdoblje donijelo ovoj Crkvi

nagle i najdublje promjene u sveukupnoj njezinoj dosadašnjoj povijesti... Ali nadati se da i u ovoj Crkvi i svoj društvenoj sredini ima ipak dovoljno snage za sučeljenje i s tim dosad neviđenim povijesnim izazovima.

Epilog

Što nam je dakle činiti? Ono što vam je poručeno: Obratite se, vjerujte Evanđelju i ne bojte se! Ili što vam poručuje Koncil: Radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi vašeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe – neka budu radost i nada, žalost i tjeskoba također vas Kristovih učenika, te neka ne bude ničega uistinu ljudskoga a da ne bi našlo odjeka u vašem srcu! Amen!

Josip Turčinović

Na grobu kardinala Alojzija Stepinca svijeće se ne gase, niti cvijeće vene
Frische Blumen – stets frische Erinnerung an Kardinal Alojzije Stepinac

Pozdravni govori na otvorenju NEK-a

Kardinal König:

S velikim nalogom, uzoriti gospodine Kardinale i braćo u biskupskoj službi, došao sam danas u Zagreb da sudjelujem na Nacionalnom euharistijskom kongresu Hrvata. Došao sam da s vama u velikoj zahvalnosti bacim pogled na 13 stoljeća neprekidnog kršćanstva u vašem narodu. Vaši su preci već u VII. stoljeću prihvaćanjem kršćanstva sklopili savez s Bogom Ocem u vjeri u Uskrsnulog Gospodina Isusa Krista. Ta baština je povijest, ali i nalog za sadašnjost: kršćanin biti bilo to lako ili teško!

Veliki nalog, koji me je doveo u Zagreb, za mene je ujedno i čast i radost. Čast, jer vam prenosim osobne pozdrave Svetoga Oca; jer sam glasnik njegove ljubavi i naklonosti prema vašem narodu, glasnik njegove povezanosti i njegova sudjelovanja na ovom jubileju. Osobna poruka Svetog Oca bit će pročitana sutra na Mariji Bistrici. Veliki nalog za mene je povod osobnoj radosti, jer vam kao nadbiskup Beča donosim

izraze simpatije i poštovanje moje domovine, katolika Beča i Austrije. Geografski i povijesno mi smo već dugo ne samo susjedi, nego smo postali i dobri prijatelji u dobrim i lošim danima.

Veliki nalog je za mene dalje povod radosti, jer donosim srdačne pozdrave i želje katolicima drugih narodnosti Jugoslavije; pozdrave i želje pravoslavnoj braći u velikoj zajednici kršćanske vjere; jer donosim pozdrave predstavnicima islamske vjeroispovijesti kao i predstavnicima vlade i države.

Naša će zajednička molitva u ove večernje sate biti da ovaj Euharistijski kongres, sa svojim vrhuncem na Mariji Bistrici, bude izvor blagoslova po zagovoru svete braće Ćirila i Metoda, vjervjesnika i svjedoka vjere iz vremena vaših predaka. Želje mnogih stopit će se u ovaj čas u jednu molitvu onoj Djevici i Majci, o kojoj se u Pismu kaže: „Blago tebi, Marijo, jer si povjerovala“. Kad je mi u zajednici vjere štuujemo, onda znamo da Crkva u njoj kao u ogledalu vidi ono što ona sama kao sveopća

Crkva želi biti i nada se da će biti (usp. SC, 103). Ona nam svijetli na putu do Marije Bistrice kao znak nade i utjehe. Njezinoj majčinskoj zaštiti preporučujemo se u ovaj čas. Njezin zagovor molimo posebno za mladi naraštaj, za mlade muževe i žene vaše zemlje. Neka iz sve brižno prati korak u korak na putu kršćanske odgovornosti za sebe i za zajednicu: za odvažne i jake, kao i za one koji sumnjaju i koji traže. Ne daj da u njihovim srcima ugasne svjetlo onih ideala koji životu čovjekovu daju pravu vrijednost. Nitko ne smije te ideale ugasiti: niti mladi ljudi sami, niti itko drugi. Majko, blagoslovi mladež, da bude sposobna od sebe same mnogo tražiti, a drugima mnogo dati, oprijeti se napastima uživalačkog svijeta, a služiti dobru svoga bližnjega.

Blago tebi, Marijo, jer si povjerovala. Tvoj lik, kako nam on iz Pisma i vjernih tradicija čitave Crkve govori, neka nam bude poticaj da vjeru hrvatskoga naroda u Isusa Krista Božjega Sina iz čežnje i govora našega vremena ponovo nađemo i produbimo. Sveta Marijo, Majko Božja, moli za Hrvatsku i za sve koji u Krista vjeruju.

Skupinu Gradišćanskih Hrvata pozdravilo je hodočasničko mnoštvo u Mariji Bistrici posebnom dugim aplauzom

Kardinal Macharski:

Draga braćo i sestre,

Imenom Gospodina našega Isusa Krista pozdravlja vas katolička Crkva u poljskom narodu.

Neobično sam zahvalan preuzvišenom gospodinu kardinalu Franji Kuhariću, nadbiskupu zagrebačkom, da me je pozvao na kongres u čuveno Svetište Majke Božje Bistričke i na taj mi način omogućio da zajedno s vama, dragi vjernici, slavimo ovu Svetu Euharistiju, koja je za sve nas izvor mira, ljubavi i spasenja.

Od srca vam želim da se Euharistijska Tajna širi cijelom vašom zemljom i napuni vaša srca, jer je u Njoj zbilja prisutan cijeli Krist sa svojom smrću na Križu i sa svojim Uskrsnućem. U Euharistiji je snaga i mudrost Križa.

Neka nas k Njoj vodi Blažena Djevica Marija, Majka Boga i svijlu ljudi.

Nadbiskup Šuštar:

Slovenci smo vsa leta z velikim zanimanjem spremljali priprave v župnijah in škofijah za današnji nacionalni evharistični kongres. Na toliko krajih ste med vernimi Hrvati doživljali velike in lepe evharistične slovesnosti, izpovedali in potrjevali svojo vero v Kristusa in svojo zvestobo Mariji, Cerkvi in svojemu narodnemu in kulturnemu izročilu. Naj bo sedaj nacionalni evharistični kongres v Zagrebu in Mariji Bistrici v povezanosti s svetim očetom Janezom Pavlom II. in z svo vesoljno Cerkvijo ena sama skupna, močna in živa izpoved naše vere, našega upanja in naše ljubezni. Verni Slovenci se vam kot vaši sosede in bratje in sestre z veseljem pridružujemo. Skupaj z vami na današnji Marijin praznik, ko smo v Sloveniji dopoldne na Marijinih božjih poteh Brezje, Ptujška gora in Log pri Vipavi slovesno začeli leto poklicev, izpovedujemo in potrjujemo svojo vero in prepričanje, da je učlovečeni božji Sin Jezus Kristus, ki je med nami v evharistični daritvi in oltarnem zakramentu, naša pot, naša resnica in naše življenje. Od blizu in daleč, iz različnih krajev in strani prihajamo k njemu, da bi bili okrog njega pod Marijinim varstvom ena družina, bratje in sestre in iskreni prijatelji med seboj ter pravični in dobri do vsakega človeka in do vseh ljudi. Z zaupanjem in pogumom hočemo v zvezstobi izročilom naših očetov nadaljevati pot v prihodnost. Božja pot iz Za-

Među brojnim visokim gostima iz inozemstva bio je i popularni referent inozemne pastve u biskupiji Rottenburg-Stuttgart prelat Jürgen Adam (desno)

greba k Mariji Bistrici in zaključno evharistično slavlje pri Mariji naj bo kakor zunanje znamenje in podoba vaše in naše prisrčno pozdravljam. Bog vas živi in Marija vas varuj!

Nadbiskup Perkolić:

Ovaj veličanstveni skup Crkve u Hrvata, koja Nacionalnim euharistijskim kongresom zaključuje 13-vjekovno slavlje prisutnosti kršćanstva u svome narodu želim pozdraviti na jeziku potomaka jednog drevnog naroda u kojemu prisustvo kršćanstva datira još iz apostolskih vremena, odnosno prvih vjekova.

Pozdravljam ga u ime katolika Albanaca iz Barske nadbiskupije i skopsko-prizrenske biskupije, kao i iz drugih biskupija u Jugoslaviji. Pozdravljam ga u svoje ime i u ime mons. Nika Prele – jedinih biskupa Albanaca latinskog obreda u svijetu na slobodi. Čestitam katolicima Hrvatima u zemlji i po svijetu 13-vjekovnu vjernost Bogu i Crkvi i

želim da ovo slavlje, kojemu i mi Albanci kao i drugi narodi i narodnosti smiju sudjelovati u znak zajedništva po vjeri i domovini, urodi jačom vjernošću u budućnosti, većim evanđeoskim svjedočenjem i obilnijim plodovima vjere.

Potaknut ovim slavljem Crkve u Hrvata, Crkve koja se raduje i veseli, želim prisutnima uputiti poziv na molitvu za one vjernike kojima su ovakva slavlja uskraćena, da im Bog ubrza dan kad će moći slobodno ispovijedati i očitovati svoju vjeru, slaviti Boga jezikom i žarom svojih predaka. Ovo činim potaknut i logikom koju bih mogao ovako izraziti: ako je meni dobro, a mojem bratu loše, moje dobro nije potpuno. Dok je Petar bio u tamnici, bačen u nju od kralja Heroda, Crkva se molila za njega bez prestanka. Neka i ova Crkva u radosti moli za današnjeg Petra koji je lišen vjerske slobode, primoran da živi životom katakombi u XX. vijeku i to u civiliziranoj slobodarskoj Evropi, da oslobođena okova mogne radosno nav-

ješćivati ljubav Božju i ljubav među ljudima, kako bi i vjernici toga malog naroda dali svoj doprinos dobru svoje nacije i dobru čovječanstva, svjedočanstvo bogatstva vjere i Evanđelja kao što to danas čini jedna pripadnica toga naroda, Majka Terezija, a koja snagu i nadahnuće za svoju humanitarnu i karitativnu djelatnost crpi iz Euharistije. Tu Euharistiju smo došli da ovdje proslavimo i nastavimo slaviti, jer je ona izvor snage duhovnog i vjerskog života, a euharistijski kongres je jedan vid te proslave.

Lavdi e nderë Krishtit ni Euharisti verëvërte te pranishëm sot e pëgjithmonë e jetës!

Neka je slava i čast Kristu u Euharistiji uistinu prisutnom sada i u sve vijeke.

Mitropolit Jovan:

Vaša uzoritosti, gospodine kardinale i legate njegove svetosti Pape Ivana Pavla II. Vaše Eminencije, Gospodo Kardinale sestrinske rimokatoličke crkve, Visokopreuzvišeni Mitropoliti, nadbiskupi i biskupi, prečasnica gospodo sve-

štenici i Monaštvo, draga braćo i sestre hrvatske katoličke crkve.

Veoma sam privilegovani i počastvovani da u ime Srpskog Patrijarha Gospodina Germana, Pravoslavne Eparhije zagrebačko-ljubljanske i u svoje lično ime da vas sve pozdravim i da izrazim srdačne čestitke povodom Nacionalnog euharistijskog kongresa Crkve u Hrvata ovdje u Zagrebu, u istorijskom glavnom gradu hrvatskoga kraljevstva, i u najvećem svetištu Presvete Bogorodice u Mariji Bistrici. Još su Nam sveže uspomene sa početka ovoga slavlja 1.300-godišnjice hristijanizacije Hrvatskog naroda i 1.000-godišnjice podizanja „Gospe od Otoka“, u Solinu, prvog Bogorodičnog svetišta u Hrvata. Prateći ceo tok Gospinog slavlja od početka do danas održale su se mnoge crkvene manifestacije na kojima se pokazao rast i napredovanje Crkve u Hrvata.

Čestitajući vam ovo Nacionalno euharistijsko kongresno slavlje u Mariji Bistrici obraćamo se sa molitvom Presvetoj Bogorodici da izmoli milost u Sina svoga Gospoda našega Isusa Hrista i blagoslov Božji za svako napredovanje

svetih Božjih crkava. Prenoseći vam pozdrave Srpske pravoslavne crkve želimo da i Rimokatolička crkva u Hrvata bude nosilac drevnog apostolskog predanja i da je sa Svetim Ignjatijem Bogonoscem pozdravljamo kao onu, koja „predsjedava u ljubavi“ (Prokatimeni en tis agapis!).

Hadži Ševko Omerbašić:

Vrlo poštovani gospodine kardinale König, izaslanice Svetog Oca pape Ivana Pavla Drugog!

Velika mi je čast i osobno zadovoljstvo da u ime islamske zajednice u SFRJ i Vrhovnog islamskog starješine Reis-ul-uleme Hadži Naim efendije Hadžiabdića, pozdravim otvaranje Nacionalnog euharistijskog kongresa Katoličke Crkve. Želim ovom prigodom da Vam prenesem bratske pozdrave i najbolje želje za uspjeh ovog velikog skupa, i da Vam ujedno prenesem ispriku našeg vrhovnog vjerskog starješine, što zbog bolesti i zauzetosti oko proslave našeg praznika nije u mogućnosti prisustvovati vašoj proslavi i molitvi.

Na otvorenju kongresa u katedrali bili su nazočni predstavnici Srpske pravoslavne Crkve (u prvom planu lijevo) i predstavnik islamske zajednice H. Š. Omerbašić (u sredini)

U dvorima na Gornjem gradu priredio je predsjednik komisije SIV-a za odnose s vjerskim zajednicama Anto Sučić (prvi s lijeva) prijem za Papina izaslanika i druge crkvene dostojanstvenike

Ovo su izuzetni trenuci u povijesti Vaše Crkve i kršćanstva uopće. Proslava 1300-obljetnice kršćanstva u ovim krajevima dovoljno sama za sebe govori o utjecaju ove nebeske objave na čovjeka. Sa tog stanovišta islam, isto također jedna od nebeskih vjera, visoko je cijenio i cijenit će tu ulogu. Kao dokaz tomu je nebrojeno puno Kuranskih citata i preporuka Muhameda (neka je mir na njega). Držeći se tih načela Kurán u petoj suri i 82. citatu kaže: „I naći ćete prijateljski vama raspoložene one koji kažu: mi smo kršćani, jer među sobom imaju svećenike i monahe koji se ne oholo, koji kad čuju Objavu Božju, oči suzama pune...”.

Zar tomu u prilog ne ide i činjenica da je skoro jedna četvrtina Kurána posvećena kršćanstvu i kršćanima, a Isus Krist stavljen u red najodabranijih ne samo poslanika, nego ljudskih stvorenja uopće.

Zar isto također tomu u prilog ne govori činjenica da je Marija majka Isusova dobila takvu počast u Kuránu da je jedina žena imenom u njemu spomenuta.

Ta činjenica za nas muslimane je od ogromnog značenja, i zbog toga Marija (Mejrema) je oličenje majke, ljubavi i čednosti, upravo onoga što kršćanstvo naučava. Sveti je zadatak svake od tri nebeske religije širenje ljubavi, sloge, bratstva. U tom smislu Kurán i kaže: „O ljudi (bez razlike na vjeru, rasu i naciju), učinili smo vas narodima i plemenima da se međusobno upoznajete, a najčasniji je onaj koji je bez crne mrlje na savjesti.”

Nebrojeno je mnogo spona i veza između kršćanstva i islama, tako mnogo suštinskih veza da nas obavezuju da služimo čovjeku i čovječanstvu bez razlike na vjeru i naciju. Kurán u tom smislu kaže: „Da je Bog htjeo, učinio bi da

svi ljudi vjernicima budu, ali nije – pa zar ćeš ti (Muhamede) mrziti ljude samo zato što ne vjeruju.”

Ne zna se točno da li vremena utječu na događaje ili događaji na vrijeme, ali je jedno sigurno da se vremena pamte po ljudima i događajima. Ovo vrijeme u kome živimo od svih nas traži puno odricanja, razboritosti, ljubavi i žrtve, strpljenja i istrajnosti, jer veličina čovjeka odražava se u njegovoj dobroti, ljubavi i žrtvi. U tom smislu poslanik islama Muhamed (neka je mir na njega) kaže: „Osebina velikih ljudi reflektira se u njihovoj žrtvi za čovječanstvo, a zlih suprotno.”

Čestitajući Vam još jedanput na ovom velikom jubileju i proslavi, molim Svemogućeg Stvoritelja uspješan tok Vašeg slavlja, da Vam podari dug život, dobro zdravlje i ljubavi u službi Vaše uzvišene misije, a svima nama slogu, ljubav i napredak. Amin.

Propovijed nadbiskupa Franića u katedrali 8. rujna 1984.

„Mi idemo Kristovim tragom”

... Krist se ni protiv koga nije uspeo na križ i umro, on nije uskrsnuo ni protiv koga, nego za svakoga. I ovdje, prigodom ovoga euharistijskog kongresa moramo naglasiti Kristovu raspetu ljubav kojom se on žrtvuje za sve ljude, u kojoj prolijeva svoju krv za svakoga i traži snagu za svoje kraljevstvo, ne u zemaljskom oružju, ne u snazi mišice, kako kaže prorok, ni u snazi novca, ni u snazi lažne politike i manipulacije s ljudima, nego u čisto duhovnoj snazi, snazi vjere u Božju riječ.

Božja je riječ stvorila svijet. Ona je i danas svemoguća, pa je Krist rekao: „Oni koji vjeruju u mene činit će djela koja sam i ja činio, i veća će djela činiti nego što sam ja činio.” To je, kao što kažu naša braća katekumeni, neokatekumeni, a kod njih sam tu usporedbu i čuo – kao kad otac drži sinčića na rukama i sin, stojeći na ruci oca, jednak je ocu, glava

do glave; mali se veseli što je tako jednak ocu, a kad ga otac stavi na ramena, onda je i veći nego otac i tucka oca po glavi i smije se i gleda okolo kako je velik. Teško njemu ako zaboravi zašto je velik pa misli da mu ne treba otac. Onda padne. Tako je i s nama. Ako stojimo u vjeri u Božju riječ, možemo činiti ista djela kao što je Krist činio, i veća nego što on čini ako mu ostajemo vjerni, vjerni u svojoj obitelji. Istina, mi smo biskupi rekli da se kod nas danas sustavno širi ateizam, ali to nije glavni razlog slabosti vjere u našoj Crkvi, nego tu slabost treba tražiti u našim obiteljima, u bračnoj nevjeri koja se širi u naših katoličkih obitelji, u nedostatku očinske i majčinske ljubavi prema nerođenoj djeci koja stradavaju u abortusu, koja stradaju u neprirodnoj i izravnoj kontracepciji, pa onda kažu: „Dosta nam je jedno dijete.” Dakle, ostavljaju manje nego što su našli. Kako će taj narod ići

naprijed ako tako propada? A onda neki ipak kažu da žele dvoje. Tako ostavljaš što si i našao. Ako jedno dijete umre, onda propadamo i stvarno smo u natalitetu posljednji među evropskim narodima. Stoga, treće je dijete potrebno zbog rizika, a četvrto radi napretka i ljubavi zdravoga patriotizma. Nema tu snage i nitko nam to ne priječi, sami padamo. Braćo i sestre, drag mi je taj pljesak jer vidim da se uvlačimo u sebe da nam ovaj kongres neće služiti kao trijumfalistička zastava pa da kažemo koliko nas je evo, večeras u katedrali i sutra u Mariji Bistrici, nego da će nam to poslužiti u prvom redu da uđemo u se, da svoju savjest ojačamo i da produbimo svoju vjeru i da potražimo slabosti u svojem srcu, da se ne dogodi ono što kaže Njegoš, nadbiskup i vladika crnogorski: „Svi odoše đavolijim tragom.”

Ne, nećemo da idemo „đavolijim tragom”, nego Kristovim tragom, tragom i putem Kristova križa. Ljubavi koja nije razapeta, ljubavi koja ne prolazi preko svoje Kalvarije, takvoj ljubavi ne vjeruje ni Bog. Ni ljudi joj ne vjeruju. Ljubav se iskazuje na ovoj zemlji samo u žrtvama u služenju drugomu. Tomu su se zakleli naši prodjedovi i pređi kad su rekli svetom Petru i gospodinu Bogu i Majci Božjoj da nećemo više nikoga napadati, ali ćemo se ipak braniti pa će nam pomoći Bog Hrvata i sveti Petar. Ali će nam Bog pomoći samo onda ako budemo vjerovali u njega, ako budemo ljubili njega i Krista i njegovu Majku i radi njega sve ljude bez razlike. Ipak se svi možemo naći na jednoj platformi ljubavi prema narodu i služenju i unapređenju toga naroda. Jer Bog će nam suditi po tome koliko smo voljeli čovjeka, koliko smo voljeli narod. A svi kažemo da volimo narod, da služimo narodu bez obzira na vjeru i svjetonazor. Tu se moramo naći, ne treba da se mrzimo, ne treba da se dijelimo, ne treba da se u Crkvi bavimo bilo čim drugim osim vjerom i Kristovim moralom, da propovijedamo opću ljubav prema svim ljudima, da iz naših riječi ne izlaze neki akcenti aluzija ili, gotovo bih rekao, nekog trijumfalizma, pače kao neke svete superiornosti, pa onda po tome i neke mržnje i onda se stvaraju napetosti, možda ovim velikim proslavama. Neka nam ove proslave pomognu da ojačamo svoju vjeru, ljubav, ufanje i ljubav prema svim ljudima, s osobito prema svim članovima našega naroda, naših naroda i narodnosti...

Natpisom i slikom na kapi htio je Zdravko Mušterić pokazati iz kojega kraja dolazi na NEK

Zahvala predsjednika Središnjeg odobra NEK-a, nadbiskupa i metropolite Josipa Pavlišića, Marija Bistrica, 9. rujna 1984.

„Ponesite hrabrost, mir i radost”

Uzoriti gospodine delegate Sv. Oca, gospodo kardinali, nadbiskupi i biskupi latinskog i istočnog obreda. Svećenici, redovnici i redovnice, bogoslovi, sjemeništarci, ministranti, zastupnici reformiranih kršćanskih zajednica, delegati Islamske vjerske zajednice, članovi Središnjeg odbora NEK-a, s glavnim nosiocem tereta kod organizacije NEK-a dr Antunom Švorčevićem, članovi pojedinih komisija Središnjeg odobra NEK-a, pjevači i dirigenti, aranžeri, fotoreporter, zastupnici tiska, svirači, hodočasnici iz svih krjeva svijeta gdje borave Hrvati, braćo Slovenci, Srbi, Makedonci, Albanci, Česi, Slovaci, Mađari, dragi naši gradišćanski Hrvati, Nijemci, Talijani, Poljaci i svi ostali hodočasnici radujemo se vašoj prisutnosti, svjedočenju vjere i bratstva na ovoj povijesnoj Euharistijskoj postaji. Proslavili smo naš NEK po prvi put u povijesti otkako smo Hrvati od zapadne Savudrije u Istri do istočnih krajeva ujedinjeni u jednoj državi.

Isus Krist, Otkupitelj, hoće biti s nama. Riječ Očeva po Duhu Svetome začeta od Djevice postade čovjekom. Jedan od nas. To zapanjuje nas vjernike, zbunjuje nevjernike. Kao da Kristu nije dostajalo biti čovjekom, utjelovljenom Riječi, on htjede biti utjelovljeni kruh, vino, htjede biti ne samo među nama nego i u nama. Naša hrana, naš život.

Mislili smo što bismo ovamo donijeli Bogu na dar. On traži i želi nas, ne ono što je naše. Eto. Stojim na vratima i kućam. Što hoću ako ne da mi otvorite vrata duše i srca. Otvorite širom vrata Kristu, poručuje Papa. Zanosno odgovaramo usklikom: Dođi, Gospodine Isuse! Maranatha! Ostani s nama, mračni se! Svijet je prepun ubojitih oružja, a stara zmija, lažac od početka, što bezumno htjede Tebe, Kriste, uništiti političkom optužnicom na križu, INRI, vreba i nad čovječanstvom. Molimo Te, dođi, Gospodine Isuse, ostani s nama, mračni se više u dušama negoli u meteorologiji. Ostani u našoj domovini, ostani s nama, Tvoja smo slika i prilika!

Da nam radost bude potpuna u vremenu i u vječnosti. Ti, dosjetljivi Bože, dade nam Majku, preko ljubimca apostola Ivana, Majku, lijepu, svu čistu. Kraljicu neba, Kraljicu Hrvata, kraljicu svih ljudi. Tu, u Bistrici, predci naši prije tri stotine godina pronađoše Tvoj lik: „Nigra sum, sed formosa, filiae Jerusalem.” Crna sam ali krasna, kćeri Jeruzalemske!

Hvala Ti, Majko Božja Bistrička, što si se svojim likom nastanila u našoj hrvatskoj zemlji. Hvala Ti što si nam dala Isusa. Tisuću tri stotine godina mi Hrvati pjevamo hvalu Tebi i Isusu. Tvome Sinu. Želimo jednom kod nas pjevati zajedno s papom našim Ivanom Pavlom slavu Tebi i Kristu. Mi te, Majko, molimo, blagoslovi Ti s papom i papa s Tobom sve naše ljude, naše krajeve, naše napore, patnje i nade, naša trpljenja, žalosti i radosti, naša stradanja i uspjehe; naše mališane, pa i one još nerođene, učenike, studente, mladiće i djevojke, očeve i majke, djedove i ba-

ke, mornare, svakovrsne putnike, ljude na vlasti, koji snose teško breme odgovornosti u društvenom životu, naše starce i starice, bolesnike, zatavorene, naša brda i doline, naša mora i planine.

Majko Božja Bistrička, molimo za sve one koji su Te hodočašćem ovdje počastili. Rekla si da će Te blaženom zvati svi naraštaji. Sretni smo što se smijemo ubrojiti među te naraštaje.

Ponesite sa sobom, dragi sudionici NEK-a, iz ovog našeg nacionalnog marijanskog svetišta hrabrost, mir i radost, obavezu obiteljske molitve i nedjeljne mise.

Hvala svima koji ste na bilo koji način dali kakav god doprinos kod pripreme i održanja NEK-a, bilo pojedinačno bilo udruženo. Neću ovdje nabrajati imena pojedinačno cijenjenih i požrtvovnih organizatora, svih komisija, organa sigurnosti, prevoznika, vlasti svih razina, koji su se trudili da slava Bogu bude što dostojnija i naša radost potpuna.

Iako je vrijeme bilo idealno za održavanje velikog skupa, ipak su mnogi hodočasnici, zbog gužve i bolesti, zatražili liječničku pomoć. Na sreću, medicinska je služba bila izvrsno organizirana. Nije se dogodio ni jedan prometni udes niti je itko upućen u bolnicu.

Pozdravni govor Papinog Izaslanika u Mariji Bistrici 9. rujna 1984.

„Gospodin neka blagoslovi Hrvatsku”

Mir Svemogućega Boga neka bude sa svima nama, koji smo se sabrali u Mariji Bistrici na Nacionalni euharistijski kongres Hrvata. Po nalogu Svetoga Oca Ivana Pavla II. i u njegovo ime predsjedam svečanoj službi Božjoj u euharistijskom zajedništvu s vašim kardinalom, biskupima, s velikim brojem svećenika i s čitavim narodom vaše domovine. Pozdrav mira Svetoga Oca na hrvatskom jeziku bit će na kraju pročitati. U ovoj Euharistiji pozdravljam sve predstavnike latinskih i sjedinjenih crkava drugih narodnosti, te pravoslavnih kršćana; pozdrav mira upućujem predstavnicima islamske vjerske zajednice i predstavnicima državne vladi.

Bila je to za mene velika radost kad sam jučer u zagrebačkoj katedrali mogao kao izaslanik Svetoga Oca prisustvovati

otvaranju Euharistijskog kongresa u blizini groba kardinala Stepinca, uvijek ukrašena cvijećem, a s kojim me povezuju godine zajedničkog studija u Rimu kao i godine zajedništva i preko groba.

Osvrt na 13 stoljeća kršćanske Hrvatske treba biti povod da obnovite ono što je uvijek bila vaša snaga, vaša neslomljiva životna jakost. To znači: gdje god kao vjerni kršćani katolici živjeli, i danas ste po krštenju i potvrdi pozvani da ne samo vi sami vjerujete, nego da se kao vjernici prave vjere zalažete za oslobođenje čovjeka po istini. Pritom morate biti svjesni odgovornosti da baklju vaše kršćanske vjere u vašoj dragoj domovini uvijek nanovo palite. Morate znati da ste dužni tu baklju vaše vjere, koja je od vaših predaka preko tisuću

godina iz generacije u generaciju prenošena, s istom vjernošću prenositi u budućnost, nego je tu potrebna osobna ispovijest životom i radom. Ljudi našeg vremena ne žele samo informacije, nego žele naviještanje evanđelja svjedočenjem kršćanskim životom. To se tiče svih. To je zadaća u župnim zajednicama primanjem Božje riječi iz Pisma i primjenom te riječi u liturgiji. K tome morate shvatiti znakove vremena u obitelji, u privatnom i javnom životu. Pri tome moramo imati pred očima riječi Gospodinove: Ako su mene progonili, i vas će progoniti. Oblici se mijenjaju, ali sadržaj ostaje isti. U povezanosti s velikom svjetskom Crkvom u duhu ekumenizma morate shvatiti i tumačiti znakove vremena.

Da bismo to mogli činiti, obratimo se Majci Božjoj, koja se ovdje na Mariji Bistrici već stoljećima časti. Blago tebi, Marijo, koja si povjerovala! To je moto vašeg jubileja. U ovaj čas povjeravamo

Euharistijskom kongresu je predsjedao Papin izaslanik kardinal Franz König, bečki nadbiskup (u sredini)

Hrvati iz inozemstva prinosu na Prikazanju globus i 50.000 njemačkih maraka za potrebe NEK-a
Kroatische Gastarbeiter überbrachten dem Kardinal Franz König, dem Delegaten des Heiligen Vaters am Kroatischen eucharistischen Kongress in Marija Bistrica einen Globus und 50.000,- DM

njoj ovu lijepu zemlju s njezinim selima i gradovima, s njezinim obiteljima i mladim ljudima, sa svima koje tišti bol i nevolja, sa svima koji s vjerom bore. Dragocjena baština kršćanstva, koja danas u punom sjaju stoji pred vašim očima, neka i dalje oblikuje život pojedina, život župnih zajednica i obitelji.

Po uzoru Majke Božje neka nam dođe pomoć, kako bismo našli dublji smisao zemaljskog života, a njezin zagovor neka nam dade hrabrost i nadu za sve dane koji dolaze, pa i za teške časove.

U ovaj čas pozdravljamo Svetoga Oca. Njegova molitva i njegove dobre misli danas su posve s nama.

Gospodin neka blagoslovi Hrvatsku! On neka sve narode Jugoslavije brani i obdari svojim mirom.

Radio-poruka Svetog Oca:

Draga braćo i sestre Hrvati, koji ste se zajedno sa subraćom iz ostalih narodnosti u Jugoslaviji i iz drugih zemalja sakupili kraj svetišta Majke Božje Bistričke na proslavi Hrvatskog nacionalnog euharistijskog kongresa, kao i svima onima koji se u svojim kućama osjećate živo sjedinjeni u ovoj vjerskoj proslavi!

Već je među vama kao moj posebni izaslanik uzoriti gospodin kardinal Franz König, koji vam donosi moju poruku prigodom ovog značajnog sastanka. A sada još posebno želim da dođe do vas preko Radio-Vatikana moj očinski i srdačni pozdrav kao potvrda mog duhovnog sjedinjenja s vama.

Po zagovoru Nebeske Majke na blagdan njezina rođenja molim Gospodina da

ovoj Kongres, koji je kruna svih kongresa što su se održavali u pojedinim biskupijama kao znak priprave, donese vama svima katolicima, Hrvatima, obilne plodove radosti i svakoga dobra.

Izrazujem posebnu želju da na temelju vaše stare religiozne baštine vaše svjedočanstvo kršćanskog života bude podržavano s jednom dubokom euharistijskom pobožnošću, da vaša odanost prema Isusu, sakramentalno nazočnom u tajni euharistijske ljubavi, bude izražena u pravoj ljubavi prema svim ljudima, počevši od onih koji su vam bliski u vašim obiteljima, na vašem radnom mjestu, u vašim crkvenim i civilnim zajednicama.

U tom znaku podjeljujem od srca svima svoj apostolski blagoslov.

Poruka pape Ivana Pavla II. – 1984.

Časnom Našem Bratu
Franji kardinalu Kuhariću
Nadbiskupu zagrebačkom i Predsjedni-
ku Biskupske Konferencije Jugoslavije

Iskrenom radošću pridružujem se Tebi i svim biskupima, svećenstvu, redovnicima i redovnicama, i svim vjernicima prigodom trostrukoga povijesnog slavlja, što ga Katolička Crkva među Hrvatima slavi ove godine u svetištu Marije Bistricice: završetak višegodišnje proslave trinaest stoljeća kršćanstva u vašem narodu; Nacionalni euharistijski kongres Crkve u Hrvata (8. i 9. rujna 1984.); tristota obljetnica našašća čudotvornoga kipa Majke Božje Bistričke.

Draga braćo i sestre Hrvati! Po ovoj poruci, što je povjeravam svom posebnom izaslaniku, gospodinu kardinalu Franzu Königu, danas sam u duhu s vama, i istodobno gajim živu želju da u nedalekoj budućnosti dođem u to svetište, kada ću – odgovarajući na poziv, što su mi ga upravili biskupi vaše biskupske konferencije, i za uljudnu raspoloživost, što su je pokazale državne vlasti moći ispuniti željeni pastirski pohod Jugoslaviji.

I. Trinaest stoljeća kršćanstva u hrvatskom narodu

Velika je to milost i razlog trajne zahvalnosti Božanskoj Providnosti, koja je hrvatski narod – prvi od slavenskih naroda – izvela iz tmina poganstva i privela k svjetlu prave vjere. Ovaj vaš veliki jubilej

trebao se proslaviti 1941. godine, ali zbog okolnosti tadašnjega vremena morao se odgoditi, pa ste ga slavili tijekom posljednjih dvet godina, počevši u marijanskom svetištu Gospe od Otoka u Solinu g. 1975/76. Ova svečana očitovanja vjere nastavili ste potom u Biskupiji kod Knina, g. 1978., te napose slavljem Branimirove godine, koju ste slavili god. 1979, samom, ovdje u Rimu, na grobu svetoga Petra, i u domovini u Ninu, spominjući se povijesnoga datuma, kad je knez Branimir g. 879. neopozivo vezao narod i Crkvu u Hrvata s Rimskom Crkvom i Petrovom Stolicom. Nadalje, u okviru ovih devetogodišnjih slavlja proslavili ste g. 1981. u Bosni i u Hercegovini stotu obljetnicu ponovne uspostave redovite katoličke crkvene uprave u onim krajevima. Ove pak godine časna trebinjska biskupija u Hercegovini proslavila je tisućljeće svoga postojanja. To su bili značajni trenuci u proslavi vaše vjerske povijesti duge trinaest stoljeća i bogate mnogim događajima, tragičnim i junčkim.

Početkom sedmoga stoljeća vaši preci, stigavši iz karpatskoga područja Bijele Hrvatske – nedaleko od moga rodnog mjesta – dođoše u sadašnju vašu „Lijepu Domovinu“, stupivši u dodir s kršćanstvom, što se u onim krajevima već bilo duboko ukorijenilo još od apostolskih vremena. Zemlja natopljena krvlju solinskih, istarskih, sisačkih, srijemskih i toli-

kih drugih mučenika, postala je domovinom vašeg naroda. Primajući krštenje i ispovijedajući jedinu apostolsku, rimokatoličku vjeru, Hrvati dođoše također i u dodir sa zapadnom rimskom kulturom, te postadoše tako sastavnim dijelom kršćanskih naroda Evrope, koja se upravo tada oblikovala u duhovnu i kulturnu cjelinu, a imala je svoje korijenje upravo u kršćanskoj vjeri. Od kako je velike važnosti to bilo za vašu vjersku i kulturnu povijest, te za razvoj i očuvanje vaše samobitnosti kao naroda, istaknuli su već g. 1939. vaši biskupi u pastirskoj poslanici za pripremu jubilarne proslave evangelizacije. Spominjući vaše veze s Petrovom Stolicom, oni pišu:

„To je bio događaj od presudne važnosti za Hrvate, jer su otada s velikom spremnošću prihvaćali ono Kristovo Evanđelje kako ga je Rim širio i naučavao. Katolička vjera prožela je nacionalni život Hrvata“ (Katolički List, Zagreb, 16. III. 1939.).

Stoga, nakon trinaest stoljeća kršćanstva, koja su za vaše pređe bila također i stoljeća teških borbi i žrtva „za krst časni i slobodu zlatnu“ uistinu je dostojno i pravedno uzdizati pjesmu hvala i zahvaljivanja Ocu nebeskom, darovatelju svakoga dobra, te istodobno obnoviti zavjet vjernosti Kristu i njegovoj Crkvi, slijedeći primjer svojih pređa kad primiše krštenje. U ovoj svečanoj godi podsjećam vas na riječi što sam vam ih uputio u svom pismu na Branimirovu godinu (15. svibnja 1979.): „Svojom ustrajnošću načinili ste svojevrsan savez s Kristom i Crkvom: ostati nam je u tom savezu, koliko god vremena tome bila protivna. Onakvi kakvi bijaste od slavne one godine 879., takvi uvijek ostajte“. U pastirskoj poslanici iz g. 1976. vaši su Biskupi opširno prikazali značenje ovoga jubileja, istaknuvši vaš dug prema dragocjenoj i višestoljetnoj kršćanskoj baštini, kao i obaveza što odatle proizlaze za vašu budućnost. Razmatrajući u svjetlu Božje riječi o vašoj povijesti i o vašem poslanju u okviru Katoličke Crkve i toga dijela čovječanstva, gdje vas je Providnost postavila, želio bih vam svratiti pozornost na neke važnije programatske točke. Obitelji vaših pređa odlikovale su se ljubavlju i velikodušnom otvorenosti prema životu, brojnim potomstvom, iako su živjele u teškim i siromašnijim vremenima od sadašnjih, dok su danas također i u vašem

Papa Ivan Pavao II. „gaji živu želju da u nedalekoj budućnosti dođe u Mariju Bistricu“

narodu sve rjeđe obitelji s brojnom djecom. Ne dopustite da među vama prevlada sebičnost i kultura smrti! Zemlja pripada živima, a ne mrtvima ili nerođenima, i Božji blagoslov silazi na narode i obitelji, koji velikodušno surađuju u njegovu naumu. Božja Providnost postavila je vaš narod između Zapada i Istoka, u dodir s različitim narodima i kulturama, i stoga s nekim zvanjem i poslanjem posredništva. U velikom katoličkom ekumenskom pokretu, što ga je potakao Drugi vatikanski opći sabor, koji je ohrabrio iskren i otvoren dijalog s braćom kršćanima drugih vjeroispovijesti, s vjernicima drugih nekršćanskih religija, i s onima koji ne vjeruju možete izvršiti posebno važnu ulogu: živite u državi s više vjera, kao što je Jugoslavija, uz pravoslavne kršćane i protestante, uz muslimane i one koji ne vjeruju. Kao katolici pozvani ste u potpunoj svijesti vašega vjerskog, kulturnog i nacionalnog identiteta živjeti životom uzajamnoga poštovanja i razumijevanja, iskrenog prijateljstva, suradnje u općem dobru, ponašajući se u svemu pravim evanđeoskim duhom i prema uputama Drugog vatikanskog općeg sabora i vaših pastira.

Tako ćete biti uistinu sinovi mira, djelatnici pomirenja, dostojni evanđeoskog blaženstva

Crkva obraća posebnu pozornost prema mladima i njihovim problemima. U ovoj svečanoj prigodi obraćam se na poseban način vama, mladi, s velikim povjerenjem i ljubavlju. U Katoličkoj Crkvi i u vašem narodu imate uzvišen zadatak u ovom posebnom trenutku vaše povijesti: budite ponosni što pripadate časnoj Crkvi, jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj, i narodu s poviješću i kršćanskom baštinom, tako drevnom i plemenitom: ne dajte se zavesti svjetonazorima što su u suprotnosti s Kristom, Gospodarom povijesti i svemira! Na vama leži odgovornost da prenesete budućim naraštajima baktvu vjere, što ste je od svojih pređa primili netaknutu i svjetleću. Ponavljam vam s vašim biskupima: polažem u vas velike nade za evanđeosku obnovu vašega naroda, čija budućnost zavisi mnogo od vas (usp. Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, Zagreb, 1976., br. 28).

Poseban plod ovih slavlja treba biti dublja svijest općega poziva na svetost. U vašoj dugoj kršćanskoj povijesti imate divnih primjera svjedočanstva vjere vaših sunarodnjaka mučenika, svetaca,

Crkva u Hrvata jest Crkva mladih. To je pokazao i NEK, a to su zabilježili i svi inozemni novinari.

navijestitelja Evanđelja, a najveći dio njih treba još otkriti i predložiti za nasljedovanje i čašćenje. Zaustavljajući se samo u ovom stoljeću, drago mi je spomenuti svetoga Leopolda Mandića, herojskog služitelja pomirenja, kojega sam imao povlasticu i radost upisati u popis svetaca sveopće Crkve. Spominjem također revne i uzorne pastire i laike koji su svojom svetošću i apostolskim zalaganjem ispisali najljepše stranice katoličkoga pokreta u vašem narodu tijekom ovoga stoljeća. Njihov primjer i njihovo svjedočanstvo danas su posebno vrijedni. Drugi vatikanski opći sabor učiteljski je označio koju su ulogu pozvani vršiti u suvremenom društvu i svojim mjesnim Crkvama ne samo svećenici, redovnici i redovnice, nego također i laici. U jednom društvu koje je izloženo napastima raznovrsnoga materijalizma, kotlički je laik pozvan svjedočiti uzdignuta čela i dosljednim životom, da „nema spasenja u nikome drugome osim u Kristu Isusu“ (usp.: Dj. Ap. 4,12), i da ne možemo ići nikom drugom nego k Njemu, koji ima „riječi života vječnoga“ (Iv, 6,69).

II. Ova jubilara slavlja završavate Nacionalnim euharistijskim kongresom, na koji ste se pripremali tijekom posljednje četiri godine. Izabrali ste najbolji način da okrunite proslavu ove obljetnice svraćajući tako pozornost cijele zajednice vjernika na bitnu stvarnost naše vjere: presvetu Euharistiju! Ona u stvari sabire u sebi sve temeljne stvarnosti našega spasenja; po Euharistiji se ne-

prestano ponazočuje Kristovo spasenjsko djelovanje u svakom vremenu i naraštaju. I upravo stoga što je euharistijska žrtva „izvor i vrhunac svega kršćanskog života (LG 11) i što je u njoj „sadržano sve blago Crkve, to jest sam Krist, naš Vazam i živi kruh“ (PO 5), Crkva od svakoga vjernika zahtijeva da sudjeluje u nedjeljnoj euharistiji. Vaši su vas biskupi posebno podsjetili na ovaj zahtjev u Ninu poznatim životnim programom: „Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi misu“. Vjerno opsluživanje kršćanske zapovijedi sudjelovanja u svetoj misi u nedjelju i na blagdane, zajednička dnevna molitva u obitelji, obiteljski vjeronauk, te uvjereno i odvažno pohađanje vjeronauka u župi, treba biti neopoziva odluka za svakoga od vas i za svaku od vaših obitelji što ćete provoditi po završetku i u znaku ovih vaših slavlja.

Neka za sve vas ovaj Euharistijski kongres bude kako dolazište tako i u isto vrijeme polazište. Hranite se ovom Euharistijskom hranom, koja će vam pomoći da idete putovima svijeta uvijek ujedinjeni u vjeri otaca, uvijek vjerni Bogu i Njegovoj Crkvi, uvijek djelatni u izgrađivanju Kraljevstva Božjega, smatrajući se povlaštenima ako Gospodin koji put pripusti da vaša vjera bude stavljena na tvrdu kušnju. Samo onaj koji ustraje bit će dostojan sudjelovati u gozbi Jaganjčevoj (usp.: Otk. 19,9). Ojačani u duhu, nastavite na ovoj vašoj blagoslovljenoj zemlji djelo spasenja, koje nam je povjerio Krist Gospodin.

(nastavak na 22. str.)

(nastavak s 19. str.)

III. Kao što ste svoja jubilejska slavlja započeli u marijanskom svetištu Gospe od Otoka, tako ih sada, uvijek pod Bogorodičnim pogledom, završavate u Mariji Bistrici, u svom nacionalnom marijanskom svetištu, kraj čudotvornoga Gospina kipa. Taj drveni kip, što ga vaši pređi bijahu prisiljeni sakrivati uslijed opasnosti od oskvrnuća i uništenja, predstavlja u izvjesnom smislu svu patničku povijest vašega naroda tijekom trinaest minulih stoljeća. I kao što je taj sveti lik kroz 300 godina, otkako je pronađen, jačao vjeru vaših pređa, ulijevajući im nadu i hrabrost, tako neka i dalje nastavi hraniti vaš kršćanski život i promicati duhovno jedinstvo svih vas. Gdje je Marija tu je i njezin Sin. Nastavite stoga duhom vjere i pokore hodočastiti u brojna Marijina svetišta, velika i mala, razasuta diljem vaše domovine: u Mariju Bistricu, na Otok u Solinu, Trsat, u Sinj, Barban, Gerovo, Vepric, Škrpjel, Olovo, Ramu, Kondžilo, Široki Brijeg, Donje Hrasno, Tekije, Aljmaš, Voćin, Molve, Remete i tolika druga, što kroz stoljeća svjedoče pobožnost vašega naroda prema Bogorodici Mariji, koju vaši pređi nazvaše „Advocata Croatiae Fidelissima” – „Najvjernija Odvjetnica Hrvats-

ke”. (Natpis u Marijanskom svetištu u Remetama). U vjernosti Mariji naći ćete najsigurniju zaštitu za očuvanje i napredak vaše višestoljetne vjere.

Moja misao i moj očinski blagoslov idu ovom prigodom i brojnim hrvatskim katolicima razasutim po raznim stranama svijeta. Ovaj jubilej pokrštenja naroda iz kojega potječu neka im bude izvor ohrabrenja za istinski kršćanski život i za hrabro svjedočenje vjere u raznim narodima gdje žive i rade, te neka im bude trajni poticaj da se sjećaju i djelotvorno ljube Crkvu i domovinu.

I na kraju u ovoj svečanoj prigodi šaljem svoj srdačni i blagoslovni pozdrav također i svim katolicima drugih narodnosti koji su vam se bratski pridružili u ovoj slavlju. S ljubavlju se također sjećam i braće pravoslavnih kršćana, zatim vjernika drugih kršćanskih vjeroispovijesti, te muslimanskih vjernika koji žive u Jugoslaviji. Onima pak koji se ne priznaju vjernicima, ali koji se iskreno prepoznaju u poštovanju dostojanstva ljudske osobe, htio bih reći: braćo, ne bojte se onih koji vjeruju u Boga i žele ispovijedati i slobodno živjeti svoju vjeru. Crkva ne traži vlast i zemaljske povlastice, nego vječno spasenje ljudi. Neka ovo slavlje

bude poticaj na iskreno i trajno pomirenje sve braće vjernika i onih koji ne vjeruju u potpunom i uzajamnom poštivanju prava i svačijega ljudskog dostojanstva. Tako ćete moći napredovati zajedno u općem dobru, te u skladnom i konstruktivnom miru.

Draga braćo i sestre! „Budite vjerni Bogu i svetom Petru sve do smrti!” Te riječi što ih je moj Predšasnik papa Ivan VIII. uputio godine 879. godine svećenstvu i svemu hrvatskom puku, usvajam ih i ja danas i ponavljam podsjećajući vas također i na riječi vaših biskupa iz godine 1939., da ste vi „narod svetoga Petra”, pozvani stoga da poput Apostolskog prvaka dadete posebno svjedočanstvo za Krista. Uprisanom i sinovskom jedinstvu s Petrovim nasljednicima i vašim biskupima, čuvajte ljubomorno ovu vašu dragocjenu i drevnu kršćansku baštinu, prenoseći je neoskrvnjenu i obogaćenu budućim naraštajima.

Papa vas uistinu voli, ima u vas povjerenje, pozdravlja vas i od srca vas blagoslivlje.

Dano u Vatikanu, dne 22. kolovoza, na spomendan Blažene Djevice Marije Kraljice, godine Gospodnje 1984., a šeste našega pontifikata.

„Da im snaga Bogu slična bude”. Dijeljenje sv. pričesti na Euharistijskom kongresu u Bistrici.

Propovijed kardinala Franje Kuharića na Mariji Bistrici, 9. rujna 1984.

„Zajedništvo u Bogu najčovječnije je bratstvo”

„Dođi, Gospodine Isuse!”

„Ja sam s vama u sve dane
do svršetka svijeta”

Dragi hodočasnici!

Ljubljena braćo i sestre u Isusu Kristu
Gospodinu našem! Hvaljen Isus i Ma-
rija!

„Promatram kako je veseo i ponosan
skup svetih koji pozvani od svete Bogo-
rodice i vazda Djevice Marije prispješe
ovamo spremna srca... Sad je na nama
ispunjena riječ pjesmotvorca Davida:
‘Eto, ima li što tako dobro ili tako ugod-
no kao kad braća borave zajedno!’

Pozdravljam te, sveto i otajstveno
Trojstvo. Ti si nas sve prizvalo u ovu crk-
vu svete Marije Bogorodice. Poz-
dravljamo te, Bogorodice Marijo...
Majko i Djevice, po kojoj je u svetim
evanđeljima nazvan „blagoslovljenim
onaj koji dolazu u ime Gospodnje”.

Te pozdravne riječi, s kojima vas sve
srdajčno pozdravljam, davno su izrečene.
Tako je sveti biskup Ćiril Aleksandrijs-
ki pozdravio sabor u Efezu 431. godine.
Na tom je saboru Majka utjelovljene
Riječi – Sina Božjega – dobila svečani i
stvarni naslov: Bogorodica!

Danas je ovdje u svetištu Majke Božje
Bistričke sabran svečani zbor Crkve u
Hrvata da zaključi slavlje velikog jubi-
leja: Trinaest stoljeća kršćanstva u Hr-
vata. Držeći se one drevne riječi: po
Mariji k Isusu, želimo ovdje u svetištu
Majke Božje našim Nacionalnim euhar-
istijskim kongresom zajedno s Mari-
jom pjevati: Veliča duša moja Gospodi-
na... jer velika mi djela učini Svesilni i
sveto je Ime njegovo. Ovim euharistijs-
kim slavljem želimo pjevati zahvalnicu
za velike darove Božje: za dar krštenja
kojim se Otkupljenje počelo događati u
biću hrvatskog naroda prije trinaest
stoljeća na tlu naše lijepe domovine;
želimo zahvaliti za ustrajnost u vjeri i
zajedništvu Katoličke Crkve; osobito
želimo zahvaliti Gospodinu za neproc-
jenjivi dar Euharistije, za čudesni sa-
krament Tijela i Krvi Kristove u kojem
Otkupitelj naš Isus Krist trajno ostvaru-
je u svojoj Crkvi i za svoju Crkvu svoju
nekrvnu Žrtvu, svoju gozbu, svoju živu

Među brojnim nadbiskupima i biskupima u Mariji Bistrici bio je i biskup dr. Tomislav Jablanović, predsjednik Vijeća Biskupske konferencije za hrvatsku migraciju

Prisutnost u našim svetohraništima!
Ovim Kongresom želimo moliti i opro-
štenje za grijehe naroda našega. Uklju-
čujemo u zaključno slavlje velikog jubi-
leja i jubilej ovog Marijina svetišta, jer
prije tristo godina, 16. srpnja 1684. pro-
nađen je ponovo lik Majke Božje Bi-
stričke, koji je zbog ratnih opasnosti
onih vremena bio sakriven u zidu crkve.

S Presvetom Bogorodicom molimo sv-
jetlo Duha Svetoga da ovaj Kongres
urodi željenim plodovima u Crkvi na-
šoj i narodu našem. Neka s nama to mo-
le u nebeskoj Crkvi sabrana sva prošla

pokoljenja pravednika, svetaca, muče-
nika trinaestostoljetne povijesti Crkve
u Hrvata.

Bog se utjelovio i rodio od Djevice da
bude Bog s nama – Emanuel. Tako je
objavio svoju ljubav prema čovjeku.
Bog je Bog za čovjeka. I čovjek sebe ui-
tinu ostvaruje kad je čovjek za Boga.
Odnos pak čovjeka prema Bogu očituje
se u odnosu čovjeka prema čovjeku. Ta-
ko nastaje i raste sve savršenije ljudsko
bratstvo u istini, pravednosti, ljubavi i
slobodi. Izvor toga bratstva je Bog koje-
mu upućujemo molitvu: Oče naš! Isus

nas je tako učio moliti. Zato je i rekao svojim učenicima: „... Vi ste svi braća!” Zajedništvo u Bogu Spasitelju najčovječnije je bratstvo. Bog ljubi čovjeka. Čovjek je pozvan ljubiti Boga. Tako nas vjera uči. To je Božja objava. U tu istinu povjrovaše pradjedovi naši prije tri naest stoljeća. „I mi smo upoznali ljubav koji Bog ima prema nama i povjerovali joj”. Slobodno smo povjerovali. Ni od koga prisiljeni. Naprotiv, tijekom teških stoljeća mnogi su Hrvati od te vjere velikim iskušenjima otkinuti; dakako, bilo je i onih koji su se iz te vjere i svojevoljno isključili. Međutim, velika većina katoličkih Hrvata, makar i uz najteže žrtve u domovini i u svijetu, sili je odoljela i vjeru sačuvala. Kad već poniremo u povijest, sjetimo se da je upravo na današnji dan, 9. rujna 1493., na Krbavskom polju izginuo cvijet hrvatskog naroda.

Ponosimo se time što su naši pradjedovi slobodno povjerovali. Vjere i ljubavi nema bez slobode. Bog je u svim svojim djelima savršeno slobodan: i u djelu stvaranja i u djelu otkupljenja. Slobodno se želi darovati čovjeku. I čovjek mora biti slobodan da se može Bogu darovati. Stoga je zahtjev pravednosti da čovjek bude, ne samo u svoj duši, nego i u svojim vanjskim odnosima, sasvim slobodan za Boga. Priječiti bilo na koji način čovjeku da Boga traži i da bude Božji teška je povreda pravednosti i ljudskog dostojanstva. To u određenom smislu znači priječiti i samome Bogu da bude prisutan među ljudima, da čovjeka spasava. Velika je zabluda kad se tvrdi da je čovjek baš onda slobodan kad Boga isključi iz svoje savjesti i svega života, kad sasvim raskine svaki odnos prema Bogu. Na nekim prostorima svijeta u ovom našem vremenu proces

ateizacije postao je čak i program odgoja i javnog života. To pak ne može biti bez prisile na savjest ljudi. Međutim, i najsuvremenija iskustva pokazuju da bolji svijet, za kojim svi ljudi dobre volje teže bez obzira na različita uvjerenja, nije moguć bez duhovnih vrijednosti: nije ostvariv bez objektivnih moralnih načela. Put u ljudsku sreću samo je onaj na kojem Bog i čovjek hodaju zajedno! Bog – prisutan u ljudskom razumu kao Istina, u ljudskoj savjesti kao najviše Dobro, u srcu kao najuzvišenija Ljubav – čini čovjeka pravednim u svim odnosima, savjesnim u dužnostima, nesebičnim u djelovanju. Takav čovjek, bez obzira u kakvom sistemu živi, može biti graditelj uistinu pravednijeg društva, boljega svijeta.

Kad Crkva – svuda u svijetu – traži punu slobodu za vršenje svoga poslanja

Bečki kardinal Franz König (lijevo) i zagrebački Franjo Kuharić – dva glavna crkvena dostojanstvenika na Nacionalnom euharistijskom kongresu

Kakvog li mnoštva, koje li radosti! Ne pokazuje li i ova slika da ljudi traže odgovore na egzistencijalna pitanja svoga života. A ako Boga nema, onda zbilja čovjek ne vrijedi mnogo.

koje joj je predao sam Isus Krist, to uključuje u sebi slobodu svakog vjernika da svoju vjeru javno živi i javno ispovijeda; to je napokon sloboda samoga Isusa Krista da ljude oslobađa od grijeha, od svakoga zla u njima samima i da ih uzdiže svojim Svetim Duhom u dostojanstvo sinova i kćeri Božjih.

Sloboda Crkve zapravo je sloboda Isusa Krista da slobodno mijenja čovjeka i tako cijeli svijet mijenja na bolje. Isus Krist je u Crkvi prisutan svojom riječju; prisutan je u njoj po sakramentima; prisutan je u zajedništvu Crkve. „Ta gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima”.

Ali, najpunija i najčudesnija Isusova prisutnost ostvaruje se u Euharistiji, u sakramentu njegova Tijela i Krvi. Tu je on uistinu prisutan – „vere, realiter et substantialiter”, to znači istinski, stvarno i bitno – svojim čitavim bogočovječ-

nim bićem, svojim božanstvom i svojom ljudskom naravi koja je preobražena slavnim uskrsnućem. U punom smislu u Euharistiji – pod prilikama kruha i vina – Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek, ispunja svoje obećanje: „Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta”. U svakoj misi govori Isus svojoj Crkvi: „Svom sam dušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama...”

Euharistija je sakrament zajedništva Boga s čovjekom i čovjeka s Bogom, sakrament također najpunijeg zajedništva među članovima Crkve. Nikada nisu vjernici tako duboko povezani međusobno kao što su povezani oko oltara u Euharistiji. Ništa toliko ne približuje čovjeka čovjeku kao što ih približuje Pričest. Zato je apostol Pavao pisao Korinćanima „Čaša blagoslovna koju blagoslivljemo, nije li zajedništvo Krvi Kristove? Kruh koji lomimo nije li za-

jedništvo Tijela Kristova? Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi...”

Pričesnik prima živoga Otkupitelja: no taj Otkupitelj Isus Krist jest Bog za svakog čovjeka. Zato pričesnik treba primiti u svoje srce svakog čovjeka; mora imati srca za sve ljude; ne smije biti neprijatelj nijednom čovjeku. Pričešću se hranimo ljubavlju prema svakom čovjeku, bilo iz kojeg naroda, bilo koje rase, vjere ili uvjerenja.

Nije li nas i ovaj Euharistijski kongres Crkve u Hrvata sabrao da budemo zajedno s vjernicima braćom katoličkom Slovincima, Mađarima, Slovancima, Poljacima, Česima, Talijanima, Nijemcima, Albancima – s vjernicima i sestrama iz svih susjednih naroda u kojima naša Crkva živi! Ne susrećemo li se u voj Euharistiji i s predstavnicima i drugih kršćanskih zajednica: s predstavnici-

cima Srpske Pravoslavne Crkve, Evanđeličke vjerske zajednice i drugih! Ne susrećemo li se ovdje kao baštinici vjere Abrahmove i s predstavnicima islamske zajednice. Ima li među nama i onih koji vjere nemaju, i oni su prihvaćeni s vjerničkim poštovanjem, jer i za njih je Krist umro i uskrsnuo.

Čovjek pričesnik za sve je otvoren s iskrenim namjerama. Jedino je nepomirljiv sa zlom, s grijehom. Grijeh odbacuje Boga, odbacuje njegovu ljubav i istinu, a time odbacuje i čovjeka. Sve što je protiv Boga ugrožava i čovjeka. Zato pričesnik zna da se Božjem stolu mora pristupiti čistim srcem.

Euharistija je hrana za život vječni, ali ona preobražava i zemaljski život. Pričesnik iz ljubavi teži k pravednosti; on mora biti čovjek za siromahe, gladne, tjeskobne, progonjene i izgubljene.

Nitko ne smije priječiti dostojno raspoloženom vjerniku pristup k Božjem stolu; samo teški grijeh čini vjernika nesposobnim za primanje pričesti, zato on zna da mu je tada put do Pričesti kroz skrušenu, dobru ispovijed.

Stoga Crkva zahtijeva i moli potpunu slobodu da svaki vjernik, bez obzira na službu i situaciju, ima mogućnost sudjelovati u Euharistiji, vrhuncu kršćanskog života. Rekoše meni prije tridesetak godina djevojke koje su dolazile sedam km na misu pješke i po nevremenu ali vjerno svake nedjelje, rekle su: „Mi ne možemo živjeti bez mise.“ To je sloboda vjerskog života privatno i javno. Istinski je slobodno i sve slobodnije ono društvo u kojem je svaki čovjek slobodan živjeti s Bogom. Ističemo kao neotuđivo ljudsko pravo da svi građani vjernici mogu javno slaviti Euharistiju, da se nitko ne mora sakrivati, da se nitko ne mora bojati bilo kakvog prigovora ili smetnje.

Crkva u Božje ime potiče svoje vjernike da u svakoj društvenoj ili državnoj realnosti savjesnim i poštenim radom i životom pridonose blagostanju cijeloga naroda i cijele zajednice. Vjernici su promicatelji ne samo materijalnog napretka, nego i etičkog, duhovnog napretka. Ali Crkva također, u ime ljudskog dostojanstva i u Božje ime, s punim pravom upozorava na probleme gdje ta vjerska sloboda nije još u potpunosti ostvarena, raspektirana. Nije to ni opozicija ni neprijateljsko djelovanje, nego dosljedno naviještenje evanđeoske ljubavi i pravde u slobodi.

Potpuna sloboda uključuje u sebi slobodu vjerskog odgoja djece i mladih u skladu s uvjerenjem i savješću roditelja; uključuje u sebi i mogućnost izgradnje dostojnih prostora za slavlje Euharistije gdje god vjernici žive. Ta sloboda uključuje u sebe dosljedno mogućnost vjernika umirućih, bolesnika, zatvorenika, vojnika da slave Euharistiju i primaju sakramente. Sve te slobode štite dostojanstvo ljudske osobe i

uzdižu cijelo društvo na viši stupanj čovječnosti; uključene su u pojam humanizma. I u ime tih vrijednosti, tih principa opće priznatih i naglašavanih sa svih pozornica ovoga svijeta, ne bismo li mi smjeli zamoliti naše javne vlasti, odgovorne koji vode ovu našu zajednicu, da dopuste svim vjernicima koji vjeruju u Isusa Krista, i katolicima i pravoslavcima, i drugih vjerskih zajednica da mirno i spokojno slave Božić.

Među dragim gostima iz inozemstva bio je i hrvatski misionar o. Ante Gabrić (desno). Svima je, a posebno mladima, upalo u oči njegovo radikalno življenje Evanđelja.

Usušujem se zamoliti da bi nam ipak omogućili da isto tako smireno slavimo još jedan blagdan, a to je blagdan Svih svetih.

Proslavljajući bogočovječno značenje Euharistije Crkva se u Božje ime mora zauzimati za svakog čovjeka svuda u svijetu, u svim prilikama.

Isus Krist – jedini Otkupitelj čovjeka – poslao je svoje apostole, svoje biskupe i svećenike svakom narodu. To znači da smo i mi biskupi i svećenici ovog našeg hrvatskog naroda najprije poslani svome narodu u kojem smo rođeni i s kojim živimo. Ljudski je i evanđeoski radovati se i tugovati sa svojim narodom, s njime dijeliti dobro i zlo. Tako živi i Katolička Crkva u narodu Hrvata kroz trinaest stoljeća. Svoje evanđeosko rodoljublje očitujemo najstvarnije kod Otkupljenjem nastojimo liječiti dušu svoga naroda od smrtnosnih zala koji razaraju čovjeka, obitelj i narod. Tako izgrađujemo civilizaciju života i ljubavi i, kako kaže Sveti Otac, tako izgrađujemo pravu kulturu savjesti, kulturu srca, kulturu duše.

Naš veliki jubilej trajno nas je pozivao i na ispit savjesti. I ovaj naš Kongres morao bi nas raspoložiti za velike odluke, za istinsko obraćenje. Čuli smo danas da je veliki prorok Ilija, sav založen za pravoga Boga i obraćenje svoga naroda postao umoran. „Već mi je svega dosta“, reče. Ali, čuo je anđelov glas: „Ustani i jedi“. Kršćanin ima također proročki poziv da svjedoči za Boga svojim životom. Slab u sebi, izložen napastima svijeta i nevidljivog napasnika, i kršćanin može postati umoran. Ali dostojno blagovana Euharistija daje mu snagu da bude hrabar i vjeran. U Euharistiji mladi mogu dobiti jakost da budu nevini, sačuvani, poštjeni. Očevi i majke Euharistijom jačani žive vjerno i poštuju život, raduju se djeci; Euharistija nam čuva svećenike, redovnice, redovnike i nas biskupe da budemo uvijek Božji!

Snagom Euharistije proročki se moramo zauzimati da očistimo naš govor od bogohulne psovke i kletve: proročki moramo nastojati zaustaviti bujicu po-bačaja koji postaju već pravim genocidom! Moramo imati hrabrosti isticati da cilj bračne ljubavi nije sebično uživanje kojim se osoba pretvara u stvar, nego uzajamno obogaćivanje u nesebičnoj ljubavi; dostojanstvo bračne ljubavi je doista ugroženo protunaravnim metodama izbjegavanja postanka novog života. Kao vjernici u Crkvi i kao

Cosmo Francesco Ruppi, biskup Termolia, biskup je Molisanskih Hrvata koji ni u 400 godina ne zaboraviše svoga hrvatskog identiteta.

građani u narodnoj zajednici odgojem, primjerom i molitvom pomognimo mladim da se odupru nemoralu, drogi, alkoholu, da sačuvaju vjeru.

Ovim Nacionalnim euharistijskim kongresom završavamo svečano i radosno slavlje velikog jubileja. Hoćemo li svetu baštinu vjere katoličke ponijeti u buduća stoljeća? Neka ovaj dan, do kojeg smo stigli dugim hodom trinaest-stoljetne, često krvlju i suzama zalivene povijesti, bude svijetla postaja na tom velikom našem hodočašću! Neka to bude dan naše čvrste odluke i usrdne molitve: „Dođi, Gospodine Isuse, Maranatha!“ Dođi, vrati se u naše savjesti, u naše obitelji, u naš osobni i javni život! A On nam odgovara: „Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti“. S Njime nećemo biti umorni za dobro!

U ovaj svečani i radosni dan, u ovom svetom zajedništvu, sabrani iz Hrvatske i izvan nje, okupljeni u svetišću Majke Božje Bistričke oko svoga Boga i Spasitelja koji nam se dariva pod prilikama kruha života i vina radosti, utvrdimo svoj Savez s Bogom. Ponovno se čvrsto i neopozivo opredijelimo za Isusa Krista, da nam bude danas, sutra i uvijek Put, Istina i Život. Prođubimo i učvrstimo svoju pobožnost prema blagoslovljenoj Majci našega Gospodina i Majci naše kršćanske povijesti i Majci

našeg velikog Zavjeta. Osvjestimo vjernu odanost i poslušnost Rimskom Biskupu koji je vidljivi znak jedinstva Crkve u istini i ljubavi!

Ponovimo svoj Veliki Zavjet iz Solina 1976. i prevažne odluke iz Nina 1979: „Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi misu.“ To vrijedi za svaku katoličku obitelj u svakom narodu i za sva vremena.

Danas ćemo pred Isusom i cijelim nebom sebe i sve svoje povjeriti Bezgrešnom Srcu Marijinu. Majka Božja i Majka Crkve poziva nas na molitvu i pokoru i post da u ovom nemirnom svijetu i tjeskobnom vremenu Bog ostvari svoju pobjedu Mira.

Čuli smo danas Božju riječ koja nas potiče da čuvamo napokolebljivu vjeru nade, da pazimo jedni na druge i potičemo se na ljubav i dobra djela; posebno nas opominje da ne propuštamo svojih sastanaka, da se dakle, revno okupljamo u Euharistiji.

I pođimo naprijed s našim Bogom! Godine 1935., 7. srpnja nadbiskup koadjutor Alojzije Stepinac u zavjetnoj propovijedi rekao je: „Obećajmo da ćemo ti ostati vjerni i iskreni štovatelji. Vjerni dok budu žuborili potočići naši, šumile rijeke naše, dok se bude pjenilo sinje more naše, vjerni dok se budu zelenile livade naše, dok se budu zlatile njive naše, dok se budu sjenile tamne šume

Ljudima su potrebne zastave.
Na NEK-u u Mariji Bistrici nije ih nedostajalo.

naše, dok bude mirisalo cvijeće domovine naše". Pođimo naprijed s našim Bogom, s ovom baštinom teške i slavne prošlosti, sa svim iskustvima sadašnjosti i sa svom nadom vječne budućnosti. Krijepljeni Euharistijom i pod Marijinim okriljem, pođimo s Bogom u buduću dane, u buduću godinu, u buduću stoljeća – sve dok Gospodin ne dođe!

Apostol Pavao piše Rimljanima i Crkvi svih vremena: „Ako je Bog za nas, tko će protiv nas... Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač?... U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo u Onome koji nas uzljubi. Uvjerem sam, doista: ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Gospodinu našem!" Tako neka bude! Amen!

Eucharistischer Kongreß der kroatischen Kirche

Der Zagreber Erzbischof wird traditionell als **erster Seelenhirt der Kroaten** verstanden. Darüber hinaus scheint Zagreb „... ein dauerhafter Kardinalsitz geworden zu sein, ... aber die kroatische Kirche hat noch immer **keinen Primas**“, klang es u. a. wehmütig in einem zweistündigen historischen Rückblick auf das **1300jährige Christentum der Kroaten** während des Nationalen Eucharistischen Kongresses (NEK) am 8. und 9. September d. J. Dieses szenisch-musikalische und rezitative Stück wurde am Samstag von zwei Jugendgruppen, zur gleichen Zeit im Dom zu Zagreb und in der 40 km entfernten Wallfahrtsbasilika in Marija Bistrica uraufgeführt. Durch jeweils dreizehn junge Paare in kroatischen Volkstrachten, begleitet von Chören

und Orchestern des Zagreber „Collegium pro musica sacra“, überspannte man jene 13 Jahrhunderte, seitdem dieses südeuropäische, slawische Volk mit dem Christentum konfrontiert wurde. Das uraufgeführte Stück beginnt in altkroatischer Tonalität aus Dalmatien mit dem Aufruf: „Brüder, ... höret, sehet und schreibt in eure Seelen ein“, was seit dem siebenten Jahrhundert geschah auf diesem Stück Erde, von Pannonien bis zur Adria, das vom oströmischen Kaiser Heraclios hergerufenen Volke aus Weißkroatien, im Nordosten Europas, geboten wurde, als hier Gepiden und Hunnen, Vandalen und Langobarden, Avaren und andere zogen und einiges in Schutt und Asche hinterließen... Das alte „Liber pontificalis“ berichtet, daß bereits im 8. Jahr-

hundert in Split der Sitz einer kroatischen Kirchenprovinz entsteht – als Nachfolgerin der nahen, zerstörten, römischen Salonae. Die Christianisierung im Gebirgs-Hinterland schreitet bis hin zum flachen Save-Kroatien fort. **Ein erstes historisches Dokument: Papst Agathon nimmt den feierlichen Schwur der Kroaten entgegen, daß sie andere Länder nie angreifen werden; dafür will er, als damalige Weltautorität, ihnen beistehen, sollten sie angegriffen werden. Dies wurde vom kroatischen Volk bis zum heutigen Tag eingehalten.**

Der Rezipient nimmt nicht nur den Chronisten Constantin Porphyrogenet in Anspruch, sondern auch die Aussage des unlängst verstorbenen, ehemaligen Präfekten der Glaubenskongregation, Kurienkardinal Franjo Šeper, 1979 vor 300 000 Gläubigen im dalmatinischen Nin bei Zadar: Über die Christianisierung der Kroaten existieren nicht übermäßig viele Daten, was aber geschichtlich abgesichert ist, das ist die Tatsache, daß keine Kreuzzüge und keine Sanktionen der Herrscher nötig waren, um sie zum christlichen Glauben hinzuführen. Denn, als friedliebendes Volk nahm es ihn aus freien Stücken an – „frei getauft, um in Freiheit, als Kinder Gottes und **Brüder aller Menschen**, zu leben“.

In Bistrica meinte Kardinal Kuharić in seiner Begrüßungsadresse an den Ber-

liner Kardinal Meisner: „Die geographischen Entfernungen hindern die Nähe unserer Herzen nicht.“ Meisner sagte: „Jetzt bin ich euer Gastarbeiter...“!

Der Wiener Kardinal König hob hervor: Der Auftrag des Hl. Vaters stelle für ihn eine große Freude dar, Botschafter seiner Zuneigung für dieses Volk, seiner Verbundenheit mit ihm und seiner Anteilnahme bei diesem Jubiläum, zu sein. Darüber hinaus sei es für ihn große Ehre, als Gesandter des Papstes im Dom zu Zagreb am Grabe von Alojzije Stepinac zu stehen, mit dem ihn nicht nur die Jahre des gemeinsamen Studiums in Rom, sondern auch die Gemeinschaft über das Grab hinaus verbindet.

Prof. Josip Turčinović erwähnt in seinem szenisch-musikalischen Stück: das Trauma des Schauprozesses an Stepinac sei bis zum heutigen Tag nicht überwunden. Der NEK am Fest Mariä Geburt, in der 300jährigen Wallfahrtsstätte Marija Bistrica, unter dem Motto „Maranatha – Komm Herr Jesus“ (Off. 22, 20) dürfte ein Meilenstein in der Geschichte eines Volkes sein. Der Papst nennt dieses Volk in seiner 9 Seiten umfassenden Botschaft an den NEK, ein Bindeglied zwischen dem Orient und Okzident, das die Vorsehung mit einer Missio der Vermittlung

in der „großen katholischen ökumenischen Bewegung, inmitten von Christen anderer Konfession, Gläubigen nichtchristlicher Religion und Nichtgläubigen, versah.“

„Ihr seid berufen, in vollem Bewußtsein Eurer Glaubens-, Kultur- und Volksidentität, ein Leben gegenseitiger Achtung, Verständigung, Freundschaft und Zusammenarbeit zum Allgemeinwohl... wie die echten Söhne des Friedens, vorzuweisen.“

An die Anders- und Nichtgläubigen in Jugoslawien richtete der Papst den Appell: **„Fürchtet Euch nicht vor jenen, die Gott suchen und ihren Glauben frei bekennen möchten, denn deren Kirche trachtet nicht nach Macht und irdischen Privilegien!“**

In der Predigt des kroatischen Kardinals Kuharić hörte man heraus, daß die Glaubensfreiheit in Lande noch nicht hinreichend gewährleistet wird. So: ungehinderte Glaubenserziehung, Seelsorge an Krankenhauspatienten, Gefängnisinsassen und Soldaten oder gar gesetzlich geschütztes Feiern wenigstens von Weihnachten und Allerheiligen. Diese Freiheiten schützten die Würde der menschlichen Person und brächten der ganzen Gesellschaft einen höheren Grad an Humanität.

Die auflagenstärkste Kirchenzeitung „Glas Koncila“ vom 16. September geht von über 400 000 Teilnehmern in Bistrica aus und stützt sich dabei auf Berechnungen erfahrener Fachleute aus dem Aufnahmeteam des italienischen Fernsehens. Man setze dies in Relation mit der Tatsache, daß das kroatische Volk im In- und Ausland kaum mehr als 8 Millionen zählt. Die Parteizeitung „Vjesnik“ vom 10. September widerspricht sich zwar nicht, wenn sie von „über“ 100 000 in Bistrica berichtet, denn in gleichem Atemzug nennt sie den NEK als bisher massenhafteste kirchliche Veranstaltung des Landes, jene von 1979 im dalmatinischen Nin übertreffend, die jedoch – wie an anderer Stelle des Berichtes miterwähnt – 300 000 Besucher versammelte.

Nicht zu Unrecht schließt das neue szenische Werk Turčinović's mit der „Moral aus der Geschichte“ für die gegenwärtige Zeit:

„Kehret zum Evangelium zurück und fürchtet euch nicht... Es soll nichts wahrlich Menschliches geben, was keinen Widerhall in euren Herzen fände!“

Zbrinjavanje staraca (bolesnika i djece) ne ide bez redovnica.

Die Ordensfrauen kümmern sich mit großer Liebe um Alte, Erkrankte und Kinder in Marija Bistrica.

Rođeni slikar graničarske Slavonije

1. Vladimir Becić je dijete graničarske Slavonije, njezin slikar, zaljubljenik svoje djedovine u Oriovcu, svojim pak slikama istodobno „slikar prirode i reda” (M. Peić).

Rodio se u Slav. Brodu 1. lipnja 1886. Svoju opću i slikarsku izobrazbu stekao je u Budimpešti, Osijeku (maturirao je god. 1904.) i Zagrebu (pohađao je privatnu školu B. Čikoša i M. Cl. Crnčića). Napustio je pravne nauke i posvetio se potpuno slikarstvu najprije u Münchenu (god. 1905.), gdje uči kod H. Knorra, H. L. Hertericha i H. Habermanna. Ondje su mu suučenci J. Račić i M. Kraljević. Iz toga su razdoblja Becićeva ulja **Mrtva priroda sa zemljanim vrčem i kruhom; Portret Miroslava Kraljevića** i druga. – Zatim je Vl. Becić otišao u Pariz (god. 1909.), gdje je radio u slobodnoj akademiji Grande Chaumière. Od tada sudjeluje na izložbama u Parizu, Bruxellesu, Zagrebu i Osijeku. S nekim prijateljima izlagao je u Rimu (1911.), u Beogradu (1912.). U Bitolju ga je zatekao Prvi svjetski rat, a kad je krvavi obračun završen, vratio se u Domovinu, u Zagreb. Međutim, proveo je četiri godine u Blažuju kod Sarajeva. Iz toga su mu razdoblja slike pejzaža (bosanske planine) i figure (pastiri, seljaci, ribari) u ulju i akvarelu. Od god. 1923. živio je u Zagrebu do svoje smrti 24. svibnja 1954. Sudjelovao je na izložbama u Parizu, New Yorku, Barceloni, Londonu, Philadelphiji, a izlagao je također na domovinskim izložbama ULUHa.

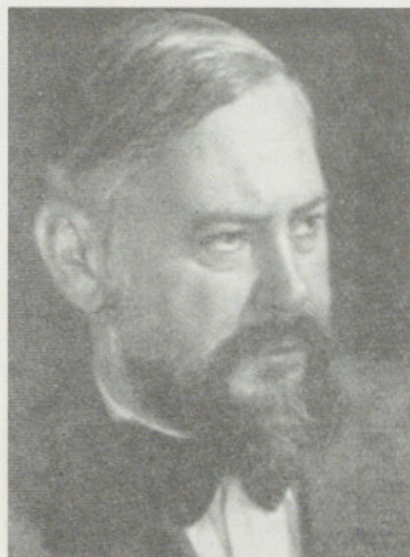
Zabilježeno je o njemu: „Od münchenskih dana pa do osamljenosti potkraj života slikao je dosljedan svom uvjerenju, i mada njegova razvojna linija pokazuje u svom usponu stanovite amplitude, ona je u biti izraz solidne i sređene ličnosti rođenog slikara” (S. Batušić).

O Vl. Beciću su pisali mnogi, a među njima A. G. Matoš, M. Predić, Lj. Babić, M. Krleža, Sl. Batušić, a posebice Matko Peić.

2. U članku što ga je Lj. Babić objelodanio god. 1928. (Svijet, 26) uključio je Vladimira Becića među „pionire naše-

ga slikarstva”. Doista je Becić sa svojim prijateljima J. Račićem i M. Kraljevićem za boravka u Parizu udario temelje novog razdoblja u hrvatskom slikarstvu. Sva trojica su tražili nove, vlastite putove, svoj poseban način slikanja, pa su njihov atelier i metoda nazvani „Hrvatska škola”.

Dok se gledatelj zaustavlja pred Becićevim slikama (**Moja žena; Kuće pod Trebevićem; Portret Miroslava Kraljevića** i druge), ne može se oteti dojmu da je slikar svojim kistom i bojama bio u svemu naš. Becić je iskreno priznao svoju čvrstu vezu s „didovinom”:

Vladimir Becić, slikar

„... ta Cezanneova (Paul Cezanne, franc. slikar, op. Ured.) planina zapravo je moja planina Motajica koju od djetinjstva gledam kako se s djedova vinograda u Oriovcu, sad diže, sad spušta u plavoj silueti, u daljini nad Savom! Osobito kad sam slikao akvarele naglašenom prozirnošću ili ulja u kojima predmeti imaju kristalno čistu konturu – u mislima mi je uvijek bila ta Cezanneova planina i moja, didova Motajica”.

Za razumijevanje Becićeva slikarstva, za shvaćanje likovnih elemenata i slikarskih posebnosti (proporcija, simetrija, čistoća) treba imati na umu njegovo podrijetlo, poznavati brodsko Po-

savlje, posebice selo Oriovac, gdje je slikarova „didovina”.

U nizu akvarela i ulja s bosanskim i hercegovačkim motivima posebice se ističu Becićeva jedrina i punoća slikarske koncepcije. O svojim slikarskim uzorima (Velasquez, Rembrandt) rekao je Becić: „Velasqueza sam zavolio vrlo mlad. Na njega sam mislio kad sam intimno slikao portret mog prijatelja Kraljevića s rukavicama (...) No što sam stariji, sve se više okrećem Rembrandtu...”

Povjesničari umjetnosti ističu da je Vl. Becić najprije gradio svoje slikarstvo isticanjem volumena i prostora, ali je kasnije, poglavito nakon Drugog svjetskog rata, postupno prevladao racionalističku koncepciju i sve više izražavao emotivne doživljaje. Tako je slikao jednostavne seoske prizore iz Prigorja i zagrebačke okolice, uvijek neposredno, svježe i osobno.

3. Jednom je Becić rekao, da treba crtati potresom nerva, i slikati erupcijom cijeloga tijela, a potez kistom držao je brzom vrele magme koji pejzažom ostavlja izbačenu lavu.

On je tako doista i slikao: cijelim svojim bićem.

Slikao je iskreno snagom svoje nutrine i nadahnuća, postojan i dosljedan.

U pedesetak godina slikarskog rada Vl. Becić je ostao dosljedan i vjeran sebi unatoč raznim slikarskim pokretima u Europi, od kubizma do nadrealizma i apstraktnog slikarstva.

Odgodio je niz slikarskih naraštaja, a Ivan Meštrović, Becićev prijatelj, portretirao je slikara s posebnom pozornošću na slikarov vrat. Taj portret postavljen je u Slav. Brodu pri obali Save i na grobu na Mirogoju.

Vladimir Becić je u člancima i raspravama nazvan velikim hrvatski slikarom. I doista je to bio.

Svoje potpune monografije Vl. Becić još nema. Jamačno će 30. obljetnica smrti potaknuti znalce i stručnjake da to učine. Svojim radom i dometom Becić to zaslužuje.

Izabrali smo za Vas

Zadivljujuća hrabrost kršćanske umjetnice

U vrlo zanimljivoj knjizi pod naslovom „Posljednji dani kulta ličnosti“, „Otokar Keršovani-Rijeka“, 1980., piše autor **Anton Kolendić** na stranicama 17–19 o zadnjim časovima velikoga diktatora Staljina:

Stara dadilja Matrjona Petrovna, koja je našla Staljina na podu i ukazala mu „prvu pomoć“, tj. ugurala mu u usta kapsulu s nitroglicerinom, također je morala u više navrata dati detaljni „iskaz i izvještaj“.

Sačuvan je „Zapisnik“ kako ga je diktirala ova dugodišnja, vjerna Staljinova domaćica.

Zapisnik je prepun živopisnih detalja.

Drug Staljin je poslije večere pio... a onda je uključio gramofon, stavio svoju omiljenu ploču i slušao glazbu... Kad je glazba prestala, bilo je svetiho i onda se odjednom iz sobe čulo kao da se nešto srušilo. Jako je lupnulo... Utrčala sam o sobu i našla druga Staljina kako leži, pao je pred gramofonom. Ležao je i trzao se, kao da ima, sačuvaj Bože, padavicu...

I Maljenkov u svom pisanom izvještaju o Staljinovoj smrti podnesenom Centralnom komitetu spominje tu pojedinost, tj. da je Staljin pao pred gramofonom koji je svirao...

U službenom zapisniku je čak naznačen i točan naziv ploče koju je Staljin slušao u tim svojim posljednjim predsmrtnim trenucima. Ta je gramofonska ploča Mozartov *Koncert za klavir No 23*, sa solisticom-pijanisticom Marijom Judinom!

O neobičnoj povijesti ove ploče pisao je u svojim *Uspomenama* i najistaknutiji sovjetski kompozitor Dmitrij Dmitrijevič Šostakovič:

Staljin je, osobito posljednjih godina, volio da sjedeći sam u nekoj od svojih dača sluša radio i gramofon. Imao je golem izbor ploča.

Jednog zimskog poslijepodneva, krajem prosinca 1952. godine, u Svesavezni radio-komitet javio se telefonom

osobno Staljin i ljubezno zapitao da li bi mogao dobiti gramofonsku ploču Mozartovog *Koncerta za klavir No 23* s pijanisticom Marijom Judinom! Ploča, koju je on, kaže, na radiju slušao tog prijepodneva. Naravno, odgovorili su mu da će mu, odmah, već sutra ujutro željena ploča biti dostavljena...

Međutim, ministar-predsjednik Komiteta obećavajući to Staljinu nije znao da je radio emitirao koncert „uživo“ i da ploča uopće nije snimljena...

Nastala je panika. Odmah su pozvali pijanisticu Mariju Judinu, sakupili orkestar i odlučili da noću snime obećanu ploču! Panika je bila neopisiva. Svi su drhtali od straha i uzbuđenja. Histerija straha je bila takva da dirigent uopće nije mogao dirigitirati. Digli su iz kreveta i doveli drugog dirigenta koji se, čuvši o čemu se radi, toliko uplašio da je i on bio nesposoban za rad. Jedva su našli nekog trećeg profesionalca...

Staljinu je ujutro odnijeta obećana ploča!

Uskoro je Marija Judina dobila opširno Staljinovo pismo i u njemu ček na 20.000 rubalja. Cijelo bogatstvo!

Upravo se tih dana saznalo za novi val masovnih hapšenja i likvidiranja, otpočele su takozvana „lenjingradska afeta“ a uskoro zatim i strašna „afeta bijelih mantila“, kao i otvoreni pogromi Židova.

Za intelektualce je atmosfera bila osobito teška.

Među uhapšenim sveučilišnim profesorima nalazili su se i neki osobni prijatelji Marije Judine. Zato je ona u bijesu i očaju primivši Staljinovo pismo i poklon, učinila nešto nečuveno. Sjela je i napisala Staljinu ovaj odgovor:

Hvala Vam, Josife Visarionoviču, na Vašoj pohvali i novcu. Ja ću se za Vas svakodnevno moliti Bogu. Molit ću ga da Vam oprostí strašne zločine koje ste počinili protiv naroda i ove zemlje. Bog je milostiv, oprostí će Vašoj duši. Novac ću dati da se obnovi ruševna crkva u koju redovno idem.

Pismo je u Staljinovom kabinetu, kako je to bilo uobičajeno, otvorio njegov osobni tajnik. On je bio tek nekoliko tjedana na toj dužnosti, zamijenivši dugogodišnjeg tajnika Poskrebiševa kojeg je Staljin otjerao i bacio u zatvor.

Tajnik je o neobičnom pismu Marije Judine najprije referirao Beriji koji mu je odgovorio da je „uzeo zabilješku“, ali da on ipak pismo preda Hazjainu!

Kad je Staljin pročitao pismo, pogledao je sekretara, ali nije rekao ni jednu jedinu riječ. Dugo je prevrtao pismo i šutio.

Josip V. Staljin, utjelovljenje grozota

Tajnik je čekao i onda dodvorno otpočeo:

– Ja sam, druže Staljinu, već poduzeo... Staljin ga je prekinuo i odlučno mu zapovjedio: – Ostavi, ja ću to urediti...! Pismo je stavio u džep svoje rubaške.

O toj Staljinovoj odluci tajnik je odmah obavijestio Beriju.

Uskoro se Staljin razbolio i umro. A Mariji Judini se nije ništa dogodilo.

Samo je njena glazba bilo posljednje što je Staljin, još pri svijesti, čuo...

Reportaža iz pariške misije (II)

Piše: Marijan Kovač

„Tu ću naći punu crkvu i lijepu pobožnu pjesmu”

Ljudi na vlasti nema više pustih obećanja. Gorko je što se privremenosti još ne sagledava kraj. Jedino je u svoj toj nedaći prednost što su obitelji uglavnom kompletne. Pa su svi tako situirani”.

Veze s domovinskom Crkvom

O. Vlado tumači nam oblike povezanosti sa zemljom maticom i odjeke kongresnih zbivanja: „Barem za velike ljetne praznike ide se kući na godišnji odmor. Zatim u kongresnom zbivanju naša je misija prva među svima organizirala 1. i 2. svibnja 1982. Euharistijski kongres, kojemu je predsjedao kardinal

Kuharić, još kao nadbiskup. Jedan oblik povezivanja naših ljudi su hodočašća. Tako je uhodano hodočašće Hrvata širom Francuske u svjetski čuveno marijansko svetište Lurd, za Spasovo, svake godine. Po sebi je to četvrtak, neradni dan, u petak ljudi uzmu slobodno, dođe subota i nedjelja... pa tako za ljude ispadnu četiri slobodna dana, što je za odmor izmučena čovjeka dušu dalo. Inače vezuju nas s rodnim krajem biskupi, koji su nam rado viđeni gosti. Ne znam da li ću pretjerati ako rekнем, da je naša misija prolazna kao rijetko koja”.

Po vašoj procjeni, je li taj naš čovjek ostvario sebe? pitamo Vladu.

„Radnički je to svijet. Imade nešto intelektualaca. Većinu zaposljavaju tvornice. Za razliku od Njemačke, možda ih najmanje ima po ‘baustellama’. Dakle, grublji su radovi manje zastupljeni. Cvjeta, paralelno s Francuzima, privatni sektor. Koliko nam je poznato, pretežno su željeni ciljevi ekonomskog standarda, ako je to ‘ostvarenje sebe’, postignuti. Ne govorimo o izuzetcima. Zimski period prati, normalno, veća besposlenost”.

Francusko društvo i odraz na vjeru i ćudoređe.

„Istina je da živimo u zemlji Rousseaua i Voltaira. Srećom, ekscesi se ne zapažaju u ćudoređu i ponašanju naših. Životne navike kreću se u granicama morala. Zbog kriminalnih djelatnosti, možda tui tamo po zatvorima ima više stranaca nego Francuza, ali to još ne moraju biti naši. Kontakte pastoralne i apostolat vrši-

Vrličani na NEK-u. Ako se u inozemstvu „tek po prezimenu i papirima razlučuju inozemci od urođenika”, na ovoj se dvojici i po izgledu i nošnji zaključuje tko su i odakle su.

mo tu, kao i po bolnicama. Prilika da sretnemo ljude koje nikada ne bismo sreli. Mogli bismo tu kao promašaj spomenuti pretjerani pomodarski mentalitet, koji razgrađuje i ubija zdravi identitet. Dakle, boja kože nas ne dijeli od Francuza. Mlada ili druga generacija, valjda zbog kompleksa manje vrijednosti, ne poznaju našu bogatu kulturnu povijesnu baštinu, bezglavo se otudjuju, distanciraju se zbog krivih i lažnih utjecaja od svojih vlastitih roditelja, i pošto poto nastoje oponašati francuske manire. Dakle, odgoj starijih je tu najviše zatajio. Stariji su naučili, često puta, neki krivi francuski, pa su onda takav govor prenijeli i na svoje mlade, tako da ga ovi kroz školovanje moraju ispravljati. Htjeli su im tako pomoći, a praktički su im odrekli, jer ovi moraju otklanjati jezične greške. A u mnogo slučajeva roditelji se nisu potrudili da mlade nauče materinski hrvatski jezik, pa niti dijalekat užeg kraja odakle potječu, tako da je mladima i to poteškoća, praktički, za povratak. Izgovor, naglasak uvijek odaje našeg čovjeka. Za sve koji ovdje rastu jezik primarne komunikacije ipak je francuski. Tek po imenu ili papirima razlučuje se tko je stranac. Vjerskim i kulturnim aktivnostima mogu se jače usađivati domoljubni osjećaji".

Kakvu ulogu igra vaša misija u francuskoj javnosti? Čujem o vašim nastupima, probu na TV-ekrane...? Je li to neko otkrivanje našega imena? Je li nas čovjek uopće poznat u javnom mnijenju?

"Za razliku od početaka, kada se našalost uslijed krivih i lažnih utjecaja, podosta etiketiralo a da nas se pravo nije poznavalo, sada je stanje bolje. Smatram da je prva objektivnija vijest o nama procurila eterom 1974. kada je kard. Kuharić, tada nadbiskup, pohodio misiju, pa je po prvi puta televizirana misa na hrvatskom jeziku. Predložena je bila TV zbog brojčane zastupljenosti naših sunarodnjaka u Parizu. Opet, po drugi puta, došli smo na ekran na zamolbu TV, jer su tako mnogi htjeli obnoviti lijepa sjećanja na uspješno i lijepo izvođeno pjevanje naše zajednice. Istina, termini s našim euh. kongresom '82. nisu odgovarali, pa smo došli na red istom dva tjedna kasnije, kad je u našoj sredini bio sarajevski pomoćni biskup dr. Tomislav Jablanović, sada predsjednik Vijeća za migraciju pri BKJ-e. Od 3. svibnja '82. uvedena je stalna tjedna hrvatska emisija – tako o. Mirko i s. Vesna – na Radio-Nôtre-Dame,

srijedom u 20 sati. Riječ je o kulturno-vjersko-zabavnom programu. Adaptirali smo u sjedištu misije mali studio. Glavna spikerica je s. Vesna, s još dva vanjska suradnika. U ekipu se uključio i o. Ivan Štanfel, prije iz radio Vatikana, koji je 2,5 godine naš misijski suradnik. Za francusku javnost dajemo našu glazbu i kratke vijesti. Emitiraju se imendanske i rođendanske želje, pa su nam notice takve naravi od župljana dobro došle. U službeni program uneseni smo kao emisija croate = hrvatska emisija. Pokrenuli smo 76. bilten 'Naš glas', vjersko-kulturno glasilo misije. Nastojimo da bude dvojezičan, kao takav je službeno priznat, i ide u ustanove i biblioteke (nacionalnu). Naše ime ovim je kanalima 'procurilo' u javnost. Zadaća se misije tako ostvaruje na odgojno-vjerskom i kulturnom planu među mladima: pjevanje, sviranje, učenje jezika..."

Gdje se još odvija kulturni život naših ljudi?

"Spomena je vrijedno Društvo prijatelja Matice. To je francusko-hrvatsko kulturno društvo, a služi širenju materinske knjige i upoznavanju hrvatske kulture. Održavaju se predavanja i nastupi za izobrazbu naših ljudi. Intenzivniji rad odvija se od prošle jeseni pod vodstvom predsjednika Francuza. Kao drugo, spomenimo, Francusko-hrvatsko prijateljstvo, gdje se rađa bilten za upoznavanje ovih dvaju naroda. Budi rečeno, da na Sorbonni djeluje ekipa za istraživanje naše kulture u sklopu Centra za obradu komparativne književnosti. Tu na Sorbonni ima sjedište sveučilišno društvo 'Ruđer Bošković' i biblioteka 'A. G. Matoš' kao centar za dokumentaciju o našoj kulturi".

Što možete reći o pastoralnim iskustvima?

"Druga generacija raste. Želi se egzistencijalno uključiti što više u društvo. Nosi pečat roditelja. Okupljaju se na vjeronauk. Iz njihovih redova imamo tri uzrasta folklora. Spremamo razne priredbe. Onda, gostujemo i kod Francuza i kod drugih misija: Poljaka, Talijana... Nastupali smo na nekoliko međunarodnih smotri. Pod zadnje prestali smo s biblijskom olimpijadom u Njemačkoj, jer nemamo podrške, grad ne subvencionira. Povremeno se održavaju predavanja u pastoralnom centru. Vezano uz blagdan i proslave, 5 puta godišnje priređujemo priredbe. Dičimo se lijepom grupom ministranata. Kao čitači rado nastupaju u

zajednici i odrasli, pobudno za druge misije. Dosta je obitelji s većim brojem djece – iznad petero."

Problemi i nadanja – zajednička vaša zapažanja i primjedbe.

"Upastoralu nam silno pomažu knjižara za nabavu naših izdanja, i knjižnica za posudbu, na ulazu u crkvu-predvorje. Brigu za bolesnike snosi don Zdravko. Po bolnicama i staračkim domovima raste sve više broj naših, nažalost. Dokaz da su prebrođene mnoge godine, da starimo. Naročito je dozrela generacija od prije rata koja se tu zadržala. Slobodna srijeda dobro nam dođe da djecu busovima prikupimo u misiji. Uče vjeronauk, zatim dopunski sat iz hrvatskoga, zemljopisa i povijesti (nacionalna grupa predmeta), pjevanja i folklora, začinjeno kratko svetom Misom. Mladi nam dolaze subotom poslije podne. Sličan program: vjeronauk-folklor, da se otupi oštrica otuđivanja. Nedjelja nam je radna. U BOULOGNE-u 9,30 Misa i vjeronauk. Potom u samom Parizu (za bolju orijentaciju) u našem pastoralnom centru od 10,30 sati pjevanje i vjeronauk. Za učenike maturante hrvatski kao strani jezik (jezik roditelja!). Slijedi Misa u 12 s. Nakon Mise prigoda da se ljudi komotno zadrže u radosnom susretu, izmjeni osobnih iskustava. Razgovor s misionarima, časnim sestrama. Odvija se rješavanje nagomilanih problema. Svake nedjelje popodne u 15 sati Misa i vjeronauk u Argenteuilu, svake treće nedjelje u mjesecu opet u Beauvaisu, a svake četvrte u Pontoisu.

U završnici pohvalno je zanimanje dvaju prvaka francuske Crkve za naš svijet. Tako je kard. Lustiger, dva mjeseca nakon što je bio imenovan nadbiskupom Pariza, dohrlio u našu zajednicu na prvu pričest, kako nam reče, „samo da se naužije vjerničkog mnoštva, da doživi osjećaj pune crkve i dojmiljivi naš melos". Tako je i mons. Coloni, pomoćni biskup, kratko nakon imenovanja, na svoju želju, pohitio k nama služiti polnoću. Razlog isti: „Tu ću naći punu crkvu i lijepu pobožnu pjesmu". A u nedavnoj rimskoj proslavi kanonizacije našega drugog sveca sv. Leopolda, kard. Lustiger, specijalno razdragan našim vjerničkim mnoštvom i svim onim čim smo se pred Papom pokazali, na stepenicama u znanoj nam masi, extra, traži hrvatskog misionara, da mu i ovako javno čestita. Detalji koji za nas imaju veliko značenje.

BOCHUM

Naš cvjetić za bistrički buket

Želeći se uključiti u veliku pripremu proslave Nacionalnog euharistijskog kongresa i završnu proslavu trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, nije nam bilo moguće obaviti trinaestodnevnicu kroz trinaest dana, kako su to učinile mnoge naše župe diljem naše lijepe Domovine, ali ipak postadosmo dionici tog svetog trinaestodnevlja saževši ga u jedno neobično lijepo Euharistijsko slavlje u nedjelju 2. rujna. Na jedinstven način doživjesmo tih trinaest stoljeća našeg naroda oko oltara Gospodnjeg u riječi i slici.

Oko oltara su se poredali trinaest cvjetova-mladića i djevojaka držeći plakate s najznačajnijih slavlja u našoj Crkvi od 1976. do danas. Ovi plakati ne samo da nas povezaše sa ovim značajnim slavlji-
ma nego sa svih trinaest stoljeća naše mukotrpne, časne i slavne povijesti. Riječu i slikom župnik nam je prikazao ovu našu svetu baštinu i pozvao nas da

Trinaest mladića i djevojaka držalo je u Bochumu plakate na kojima su bila zabilježena glavna slavlja u hrvatskoj Crkvi od 1976. do danas

je i mi nastavimo živjeti u buduća stoljeća još snažnije i krepče i uvijek uz

Euharistijskog Krista kao što nam slikovito prikazuje ovaj „Trinaestovjek“.

Razmišljanje i sugestija

Ljubav prema materinskom jeziku

Zar treba i to? Jezik kojim govorimo ljubiti? Da, i te kako. Čovjeka se definira na razne načine: Biće koje misli, smije se, govori. Time se uvijek ističe čovjekova različitost od životinja, njegova superiornost.

Čovjek je biće koje posjeduje dar govora. Njime izražava svoje misli, osjećaje, želje, potrebe... Jezik – to je dio nas, to smo mi sami. Materinski jezik – govor koji nas je majka naučila; misli, osjećaj, ljubav, nježnost, koje nam je dala.

Zar nije stoga opravdan naslov? Zar se ne bismo morali zamisliti, kako se služimo jezikom, kako učimo svoju djecu govoriti? A budući da je naša situacija specifična, trebali bi se također upitati: Kako se drugi služe našim jezikom? Kakav je jezik – naš jezik, materinski – na uputama raznih tehničkih strojeva, aparata, na plakatima, prospektima, uputama njemačkih ureda (Arbeitsamt, Ausländeramt), banaka itd.? Jer

ne radi se samo o gramatičkim pogreškama, nego i o iskrivljivanju smisla?

Primjer: Jedan njemački ured za strance (Ausländeramt) dijelio je upute, kako se može dobiti dozvola za neoročeni boravak i pravo na boravak, a prijevod je ovako glasio: „Pismena uputa k davanju bezročnih dozvola i opravdanja za boravak“, umjesto: Pismena uputa o davanju neoročenih dozvola za boravak i prava na boravak. Dalje stoji u istom tekstu: „Radnici koji su zbog sustizanja dobne granice izlučeni iz privrednog života“, umjesto: Radnici koji su zbog dostizanja starosne granice isključeni iz života privređivanja“.

Pa mi to znamo, ali što možemo. Tko nas pita? Nije to baš tako. Bar ne uvijek. Gore spomenuti slučaj dogodio se u jednom drevnom gradu. Protestirale su samo dvije osobe radi nejasnog prijevoda. Ured za strance je odmah reagirao. Zahvalio je na kritici i zamolio za novi prijevod.

Dakle, može se nešto učiniti. A kako?

Kako bi bilo kad bi svaka Misija imala odbor od najmanje tri člana za njegovanje hrvatskog jezika? Taj bi odbor sakupljao sve upute, prospekte... koji se izdaju na hrvatskom, i ako u njima ima pogrešaka, obratio bi se izdavaču (sviše dopisa različitih osoba). Svakako da bi morao nekoga imati ili poznavati koji bi bio u stanju učiniti dobar prijevod. Zar to nije moguće?!

Mi se rado pozivamo na to da je Crkva u našem narodu bila nosilac kulture (u prošlosti). Zašto ne bismo bili i sada, na ovom terenu, dok to drugi ne mogu raditi? Jednostavno, iz ljubavi prema materinskom jeziku. A nije tako ni teško. Ili ćemo se zadovoljiti samosažaljevanjem, jadikovkom, zašto nam Nijemci ne poštuju hrvatski jezik?

Treba samo malo mašte, malo volje, malo ljubavi prema jeziku, materi, narodu...

Mato Kljajić

STUTTGART

„Hrvatska kulturna zajednica” radi

Poznati hrvatski jezikoslovac **prof. dr. Dalibor Brozović** održao je 29. kolovoza 1984. godine u Stuttgartu članovima i prijateljima **Hrvatske kulturne zajednice** predavanje „O ključnim pitanjima hrvatskog književnog jezika”.

„Živa zajednica” je pisala prošle godine o izborima za Vijeće stranaca pri upravi grada Stuttgarta. Uvjerljiva pobjeda hrvatske liste „Svoje voli, tuđe poštu” (SVTP) na tim izborima dala je povoda da se osnuje HKZ. Od travnja 1984. postoji i djeluje u Stuttgartu Hrvatska kulturna zajednica kojoj je isključivi cilj njegovanje kulture, jezika i običaja hrvatskog naroda. Od posebnog je značenja upravo njegovanje narodne baštine za one koji žive i rade u tuđini. Nadati se da će se za ovim štuttgartskim primjerom povesti i drugi Hrvati u Njemačkoj, i drugdje u svijetu, te da će Hrvatske kulturne zajednice nicati jedna za drugom. Koliko je poznato, u Njemačkoj postoje još HKZ u Neussu i Berlinu, no najčulenija je HKZ u Zürichu (Švicarska) koju su osnovali Hrvati „na privremenom radu u inozemstvu” sedamdesetih godina.

I na poticaj i preporuku „zajedničara” iz Švicarske došao je prof. Brozović u Stuttgart održati predavanje. Zbog školskih praznika bila je većina naših ljudi na godišnjem odmoru. Ipak su vrijedni članovi Predsjedništva štuttgartske HKZ učinili sve da Brozovićevo predavanje čuje što više ljudi: tiskane su pozivnice za predavanje, zamoljeni su župnici u Stuttgartu i okolici da o tom predavanju obavijeste općinstvo, poslana je vijest i WDR o predavanju koju je on emitirao. Uza sve ove pripreme organizatori su strahovali. Bili su u neizvjesnosti hoće li se slušateljstvo odazvati. U srijedu, 28. kolovoza 1984., u dvorani župe St. Paul u Stuttgartu, našlo se na predavanju točno 36 osoba. Imajući u vidu nehan mnogih naših ljudi da nešto ozbiljno čuju i da nešto nauče, ovaj broj i nije tako malen.

Nakon pozdravnog govora predsjednika HKZ-e **g. Zdenka Artukovića**, riječ je uzeo prof. Brozović, jezikoslovac i slavist svjetskoga glasa sa zadarskog sveučilišta. On je, usput budi rečeno, i jedan od sedmorice hrvatskih književnika i jezikoslovaca zajedno s M. Krležom,

koji su 1967. potpisali poznatu **Deklaraciju** o hrvatskom književnom jeziku, koja je svojevremeno izazvala veliku buru i raspre, a posljedica je tzv. „Novosadskog dogovora” iz 1953. godine koji je „ustvrdio” da... „nema hrvatskog književnog jezika i njegove cjelovitosti u vremenu i prostoru...” Istina je pak da se hrvati mogu čim dičiti i ponositi, a ponasob svojom književnošću. Od Marka Marulića pa do danas, punih pet stoljeća dakle, pišu svojim hrvatskim jezikom. Među prvim narodima u Evropi počeli su pisati svojim narodnim jezikom. Dovoljno je prolistati „Pet stoljeća hrvatske književnosti” koje izdaje Matica hrvatska u Zagrebu.

Još prije predavanja osvojio je prof. Brozović sve prisutne svojom nepos-

rednošću i jednostavnim ljudskim držanjem. Ostavljao je dojam žive enciklopedije. Nije bilo pitanja na koje nije znao odgovoriti. Zračio je velikom duhovnom snagom i jedinstvenošću. Nakon uvodnika čitao je pitanja i davao definicije, tj. kratke i točne odgovore. Slušateljstvo neće tako lako zaboraviti njegove tvrdnje: „Najgore je jednu stvar napola zgotoviti; potrebna je uvijek detaljna analiza, definicija”. Poslije predavanja uslijedila je živa diskusija. Nadamo se da će „Živa zajednica” u dogledno vrijeme objaviti čitavo predavanje prof. Brozovića o „Ključnim pitanjima hrvatskog književnog jezika”. Ono zaslužuje da bude publicirano i dostupno našem čovjeku u tuđini.

Predavanje je svim slušateljima otvorilo nove spoznaje i pobudilo ponos na staru baštinu i ljude koji je dobro poznaju. Među njima je svakako i profesor Brozović.

M. M. U., Stuttgart

Prof. dr. Dalibor Brozović govori o „Ključnim pitanjima hrvatskog književnog jezika” u župnoj dvorani Sv. Pavla u Stuttgartu

FURTH IM WALD

Osnovano „Društvo za duševno zdravlje migranata”

U malom bavarskom gradiću Furth im Wald osnovano je 23. lipnja 1984. godine „Društvo za duševno zdravlje migranata”. Cilj je društva: proučavanje, unapređivanje i zaštita duhovnog zdravlja migranata u Saveznoj Republici Njemačkoj. Društvo će svoj posao obavljati organizirano, sinhronizirano, na znanstvenoj osnovi, na materinskim jezicima i s velikom ljubavlju prema oboljelim i pogođenim ljudima. U os-

nivačkom odboru koji broji devet članova nalazi se, između ostalih, dr. B. G. Zamlić, liječnik za živčana oboljenja, vlč. Josip Antonac, hrvatski misionar iz Regensburga i Ivan Šarić, karitasov socijalni radnik iz Heilbronna. Od četrdesetak članova osnivača većina je s područja južne Njemačke. Privremeno se sjedište Društva nalazi u Nürnbergu, c/o K. D. Plevan, Gertrudstr. 3, telefon: 0911/314213.

AUGSBURG

„Oče Globane, hvala za sve”

Cijenjeno uredništvo „Žive zajednice”,

sa žaljenjem moradoh konstatirati da je prošlo već pola godine kako je početkom travnja ove godine misiju Augsburg iznenada napustio njen osnivač i dugogodišnji voditelj pater Lovro Jure Globan. Da ljudi dolaze na pojedina odgovorna mjesta i odlaze s njih potpuno je razumljivo. Da se pojedinci pompozno opraštaju pri odlasku a drugi iznenada odu i to je za razumjeti, jer svaki čovjek ima razlog za jedno ili drugo. Žalosno je samo, da u službenom glasilu hrvatskih katoličkih misija ne be ni jedno – hvala – napisano čovjeku, rodovniku i svećeniku, koji je 14 (četnaest) godina zdušno radio na dobrobit tog hrvatskog čovjeka u tuđini. Prvih godina svog rada prokrstarilo je pater Globan augsburšku biskupiju duž i poprijeko, od Lindaua, Mem-

mingena, Kemptena, Füssena, Murnaua, Starnberga, do Neuburga, Donauwörtha i Burgaua. Pružao je svakomu utjehu, pomoć i savjet, bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost, tako da i danas mnogi drugih narodnosti pitaju za „debelog popa”. Mnoge je materijalno pomagao, pozajmljivao novac da bi im uštedio kamate, a da nije gledao na to da li će mu taj ikada moći ili htjeti vratiti. I onda kada je bio pitanju novca prevaren, nije tome davao neku veliku važnost.

Volio je pater Globan zaći i u društvo, popiti s ljudima čašu, ispričati po koji i „pučki vic”, rado je i zapjevao. Međutim kada se radilo o sv. Misi, onda je bio svećenik na mjestu, a ako je netko zatražio savjet u povjerenju, ni crna zemlja nije ništa mogla saznati. Dok je bio među ljudima, bio je jedan od njih, a kada je bio na oltaru, onda je bio pravi svećenik.

Bio je otvoren i direktan i nije se ustručavao nigdje javno i glasno reći ono što misli, po čemu ga se sigurno sjećaju svi misionari, naddušobrižnik i ravnatelj hrvatske pastve. Patio je za domovinom i sigurno je i to jedan od razloga da se vratio u daleku Australiju. Ivo Andrić napisao je za jednog bosanskog fratra da je volio samostan kao dušu. Usudio bih se za patra Globana reći da voli domovinu i više nego dušu svoju.

Da bi se o patru Globanu sve reklo, trebalo bi puno i papira i vremena, i zato neka to ostane zapisano u knjizi života, ali još jedan puta želim naglasiti, da je i pokraj svojih doktorskih titula (koje nikada i nigdje nije isticao) znao naći pravu riječi ravnopravno razgovarati sa neukim svijetom kao i sa akademikima i to na više jezika.

Mišljenja sam da je za sve znano i neznanu što je tijekom proteklih godina učinio za ljude u Hrvatskoj katoličkoj misiji Augsburg, zaslužio barem jedno hvala.

Pogled na oltar pred crkvom u Mariji Bistrici oko kojega se na NEK-u okupilo više od 1100 svećenika

Socijalni savjetnik...

Kada i kako u mirovinu?

Nakon deset-dvadeset godina „privremenog zaposlenja u inozemstvu”, mnogi naši ljudi su došli u godine ili su oboljeli. Već im često sinovi ili unuci u Njemačkoj rade, a oni sad misle samo jedno: „Kako bismo došli do rentice!” Zato se trećina svih postavljenih nam pitanja u socijalnim centrima kreće oko invalidske rente i penzije. Evo kratkog odgovora.

I. SR Njemačka

Ako izostavimo porodičnu rentu udovica i siročadi, postoje tri vrste rente: tzv. 'Unfallrente', invalidska renta i starosna mirovina.

1. Renta iza nesreće na poslu ili profesionalne bolesti dolazi u pitanje kod udesa na poslu ili na putu od i do posla; profesionalna bolest mora biti neposredna posljedica radnog mjesta. Ako iza liječenja ostane smanjenje radne snage za barem 20%, onda nadležno osiguranje za radno mjesto (tzv. Berufsgenossenschaft) donosi rješenje o privremenoj ili stalnoj 'Unfallrenti'.

2. Invalidska renta: Ako zdravlje radnika zbog bilo koje bolesti tako popusti, da on više ne može raditi nikakav posao ili je barem nesposoban za svoj zanat, onda može zatražiti invalidsku rentu. Preduvjet je da u Njemačkoj ima barem 5 godina staža i da ga liječnici smatraju nesposobnim zastalno ili za dulje vremena u njegovu zanatu (onda se to zove 'Berufsunfähigkeitsrente' ili zanatska renta zbog bolesti) ili općenito za sve poslove ('Erwerbsunfähigkeitsrente', zbog opće radne nesposobnosti). Kod ove rente službeno nema postotka: ili si još sposoban ili više nisi sposoban za rad. Svakako je mlađem čovjeku teže dobiti ovu rentu; on bi morao biti barem za 60% nesposoban. Praktično ovu rentu propisuju liječnici, jer oni izdaju atest o radnoj sposobnosti.

3. Starosna mirovina: Kako ima više uvjeta, evo pregleda: a) Normalna mirovina počinje kod muških sa 65 god. života, kod žena sa 60 god. Staž mora postojati najmanje 5 god. (do 1983. se tražilo barem 15 god.). Vrijedi naravno staž iz svih zemalja zaposlenja, koji se zbraja,

samo što onda svaka država donosi posebno rješenje i određuje visinu penzije. b) Prijevremena mirovina: 1. Ako radnik ima 60 god., a barem je godinu dana prijavljen kao nezaposlen i ima barem 5 god. staža, iznimno može i on u mirovinu.

2. Iako nije nezaposlen nego još radi, ali dostigao je 62/63 godine i ima barem 35 god. staža zajedno, također može ako želi u prijevremenu mirovinu.

3. Novo: Po zakonu od 1.5.1984. mogu muškarci i žene već i s 58 godine ići u rentu, ali ne preko državnog osiguranja LVA, nego preko svojeg poduzeća (dakle to ne vrijedi ako je netko nezaposlen!); dvije trećine plaća poduzeće, jednu trećinu državni fond. Ali treba razlikovati: a) prije stupanja na snagu ovog novog zakona moraju pojedini radni sektori sklopiti tarifne ugovore o ovoj penziji (dosad su to učinili samo građevinari); b) tko želi može koristiti ovu penziju, ali ako neće, ne mora; c) tarifni ugovori ne vrijede za sva poduzeća, nego samo za ona koja imaju više od 10 radnika, a i za druga već prema broju nezaposlenih.

II. Jugoslavija

Većina naših ljudi ili uopće nema ili ima samo nešto staža u domovini, zato ih pitanje jugoslavenske rente manje zanima. Mnogi dapače, iako imaju upisan staž u radnoj knjižici ili u rješenju republičkog osiguranja, uopće ne predaju ove dokumente. Ali, ako se postavlja zahtjev na rentu, invalidsku ili starosnu, može se to učiniti ili ovdje u Njemačkoj (Versicherungsamt u svakoj općini) ili u domovini na općini. Treba

tom prilikom predati cjelokupni staž (njemački, austrijski, jugoslavenski itd.), k tome još neke druge dokumente o djeci, o obitelji itd. U Jugoslaviji postoji o penziji dvostruko zakonodavstvo, savezno i republičko. Ovo se zadnje samo malo razlikuje od saveznoga.

1. Starosna mirovina

a) normalna penzija: kod 20 god. staža muški sa 60 godina, žene s 55 god.; kod 15 god. staža muški sa 65 god., žene sa 60 god.; kod 40 god. staža (žene 35 god. staža) dob nije odlučna;

b) prijevremena mirovina; može se ići u mirovinu prije (uz smanjenje novca) već s 35 god. staža i 55 god. života; kod žena je dosta 30 god. staža i dob od 50 godina.

2. Invalidska mirovina

Može se postaviti zahtjev ako je smanjena radna snaga, a nema mogućnosti u poduzeću za lakše radno mjesto i preškoloavanje ne dolazi u pitanje, ali treba imati barem 1/3 radnog vijeka (to je od 20. god. života do sada). Ovdje se u BiH postavlja još jedan uvjet: kod muških barem 45 god. starosti, kod žena barem 40 god.

3. Mirovina kod nesreće na radu:

Ovdje ne igra ni starost ni dob života neku ulogu.

4. Porodična mirovina:

Udovica ili djeca pokojnika mogu ovo tražiti ako je radnik imao barem 5 god. staža ili već 10 god. mirovine. Ovdje savezno zakonodavstvo ne donosi nikakve propise, nego to prepušta republikama. Iznimku čine udovice starije od 45 god. života, ili ako su nesposobne za rad ili imaju malu djecu; kod siročadi je iznimka ako se ide preko 15. godina života u školu.

Ivo Hladek

Traže se dobrovoljci

Da li neki hrvatski laik želi jedno određeno vrijeme djelovati kao misionar u Africi? Radio bi u sklopu s nekom misijskom ustanovom u školstvu, zanatstvu, zdravstvu, pratio misionara na misijskim putovanjima, čuvao kuću za vrijeme misionareve odsutnosti, poučavao vjeronauk, učio urođenike povrtlarstvu i slično. Misijska organizacija

osigurava putne troškove, a zajamčeno je socijalno i bolesničko osiguranje, stan i hrana kao i mali džeparac. Prije polaska u misije obvezatno je pohađanje kursa francuskog jezika i specijalne problematike afričkih misija. Troškove snosi misijska ustanova.

Zainteresirani se mogu javiti misionaru vlč. Marijanu Kopicu, B. P. 227, Kalemie, Zaire ili „Živoj zajednici”.

Knjige knjige knjige...

Male priče o velikim stvarima

Nakon višegodišnje stanke, hrvatska katolička spisateljica **Ljiljana Matković-Vlašić** javila se knjižicom kratkih priča pod zajedničkim naslovom „U zemlji živih“, kod svoga uobičajenog nakladnika **Kršćanske Sadašnjosti**. Njezine priče su zapravo putopisi, jer spisateljica ne putuje svijetom kao torba, nego kao živo i znatiželjno čeljade koje motri, uzbuđuje se, razmišlja i bilježi. U njezinim dojmovima isprepliću se nenametljive moralne poruke i proživljena lirika. Jedno biće iz njezinih susreta, na primjer, živjelo je „bez ideala i dubljeg smisla, bez prave kulture življenja, u kući gdje se govorilo samo o novcu“. Drugi njezin znanac je „nekoć sanjao visoke snove, a danas misli samo kako bi zgrnuo što više para za neku blesavu kuću, a to nije kuća nego grobnica.“

Jedna spisateljčina bilješka iz „pustog doma“ negdje kraj **Preka** djeluje lirske jezovito: „Prolazile smo pokraj opustjelih kuća u kojima više nitko ne stanuje. Marija se sjeća kad su, ne tako davno, rasli oko ovih kuća bijeli i ružičasti oleandri, limuni i naranče, a nad trijemovima se poput pletenog stropa nadvijala vinova loza. Sada među razvaljenim zidovima niču divlje trave i bodljikavi korovi. Te kuće zaključanih vrata, s crnim prozorima bez stakala, izgledaju danas kao goleme lubanje koje svojim sablasnim dupljama bulje u daljinu.“

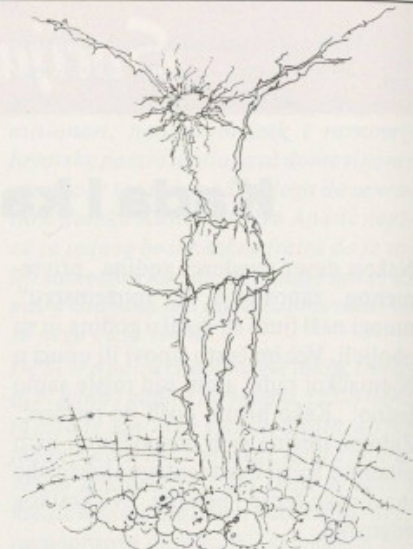
„Hrvati u Nevigesu“

Pobožnost Hrvata prema Mariji svjedoče brojna svetišta diljem naše lijepe domovine. Prosuti, hirom sudbine, diljem svijeta Hrvati ne zaborave svoju Majku. Ubrzo u tuđini pronađu njena svetišta i u njima se udomaće kao hodočasnici, ne samo pojedinačno, nego i u organiziranim hodočašćima. Tako se već duže vremena ukazuje potreba praktičnog vodiča-molitvenika za pojedina svetišta ili za više svetišta na jednom širem području, kao što je to područje Zapadne Njemačke.

To više nije „zemlja živih“ za kojom traži spisateljica zajedno s psalmistom na pročelju knjižice: „Govorim: ti si mi utočište, ti si dio moj u zemlji živih.“ Sve više smo zemlja mrtvih...

U književnici **Matković-Vlašić** ima jedno svojstvo koje je se rijetko susreće u našega svijeta: ona voli slušati inomišljenike, jer smatra da se od njih može najviše naučiti. To je dijametralno suprotno od naše urođene primisli: on ima pravo – misli upravo kao i ja! Njezina katolička uvjerenost i pouzdanost nimalo je ne smeta da sabrano, pa i s divljenjem sluša **sikskog guru-a** negdje u Londonu i da moli očenaš na hrvatskom zajedno s nekim finskim pastorom na dalekom sjeveru. Ni da se divi vijetnamskim pjesmama, punim budističkog ugođaja, „upućenih svim ljudima dobre volje“. Nepopravljiva idealistkinja, ona se divi drugom velikom idealistu, čuvenom **Dom Helderu Camari**, kojeg susreće negdje na nemirnom irskom sjeveru. Ali, njezin idealizam nije iluzija, pa stoga u njezinu štitu nema mjesta razočaranju.

Ova knjižica od jedva stotinjak stranica završava posjetom **Meštrovićevoj udovici Olgi** u **South Bendu** u Sjedinjenim Državama, koja poput vestalinke bdije nad djelima velikog umjetnika: „Samo ozračje umjetnosti može dati snagu njenom životu i ljepotu njenoj samoći.“ Ako se riječi umjetnost pridruži još i riječ vjera, tvrda ženska vjera, onda ova ocjena u potpunosti vrijedi i za samu spisateljicu. Ima u toj vjeri i ponešto feminizma, težnje za izjednačenjem prava žena i muškaraca ali to nipošto nije porok nego vrlina u zemlji **Hrvata**, „gdje po ženi, kao po zemlji, svatko gazi

„Krist u Dachau“ Ivana Lackovića-Croata

a od nje se hrani“. U književnom pogledu možda joj se može prigovoriti da ne čuva potrebnu distancu spram svojih junaka i antijunaka, ali teško je biti angažiran, poput spisateljice, i u isti mah držati se na udaljenosti od ljudi i zbivanja. Utoliko je njezino štivo ljudske i neposrednije.

Na koncu, treba zabilježiti da je kratke priče gdje **Ljiljane Matković-Vlašić** svojim crtežima ilustrirao čuveni slikar **Ivan Lacković-Croata**, što ovom štitu pristaje kao suza na oku. Suzu ponekad doista izmamljuju i spisateljica i slikar, čas u zemlji živih, čas u zemlji mrtvih. A nad jednim i drugima se nadvio Lackovićev Krist od bodljikave žice, stršeci nad lubanjama logora smrti u Dachau. **SZ.**

Knjižica „U zemlji živih“ **Ljiljane Matković-Vlašić** može se naručiti u **Naddušobrižničkom uredu u Frankfurtu** po cijeni od 6,- DM.

Prva knjižica takve vrste pojavila se ove godine pod naslovom „**Hrvati u Nevigesu**“, u izdanju Hrv. kat. misije **Mettman-Leverkusen**. Knjižica je bogata sadržajem i tehnički vrlo uspješna. Ustvari to je vodič-molitvenik džepnog formata na 80 str., a priredio ga je misionar fra **Jozo Župić**.

Neviges je mjestance smješteno u hardenberškoj dolini, okruženo šumovitim brežuljcima na putu između **Wuppertala** i **Essena**. Kao svetište nekada je služila mala samostanska crkva a danas je sagrađena moderna arhitektonski vrlo uspješna crkva. 1675. g. u **Neviges** dolaze franjevci. Jednom pobožnom

redovniku **Marija** je saopćila svoju želju da se tu sagradi crkva. Tako je i bilo.

U kronici samostana zapisano je prvo hrvatsko hodočašće od 30. svibnja 1957., zatim slijede hodočašća 4. rujna 1971. i 9. rujna 1972. Na proljetnom sastanku hrvatskih svećenika s hrv. naddušobrižnikom p. **Bernardom Dukićem** u **Olpe** 1973. zaključeno je da se iste godine za **Duhovski** ponedjeljak organizira hodočašće hrvatskih katolika s područja nadbiskupije **Köln**, biskupija **Aachen**, **Essen**, **Münster** i **Paderborn** u **Neviges**. Zadnjih godina broj hodočasnika premašuje brojku od 5000.

(nastavak u sl. broju)

Dalmatinski prošek

S čašom prošeka u ruci fra Jure i Ante sjede u vinogradima iznad Vodica pred vratima kamene konobe za vino. Iz tamne špilje izlazi vonj vina i vlage. Fra Jure gucne i gleda preko jesenskih polja: „Gle one fazane kako brez stra' zoblju po strnjaku!” Ante ne zapaža fazanku s pilićima, nego podigne čašu prema rujanskom suncu, prošek sijevne kao tamno zlato, a Ante će ponosno: „Ovakog prošeka nema u cilom Šibeniku!”

Nakon par godina rada u Njemačkoj stigao fra Jure u posjet braći i rodbini, sreo slučajno Antu na stazi do vinograda, pa kako je ovaj bio „privremeno zaposlen u inozemstvu”, bar do pred neko vrijeme, pozvao on fra Juru u konobu na čašu razgovora: „Nisan doživlja lipši godina u cilom životu neg oni' dvaest u Njemačkoj!”, počeo Ante sanjariti o zlatnim vremenima kad je, kako reče, zarađivao mjesečno više nego predsjednik Općine za čitavu godinu. „E moj Ante, uspomena je uvek lipša neg zbilja! A bija si i mlađi, pa ti se ono sad čini ka' raj zemaljski.” Ante skoči: „Nemoj tako, don Jure! Znaš, da mogu ondaj još krampat ka' momak, dao bi bačvu mog najboljeg prošeka! Ne samo da sam dobro zaradija, glavna dobit je bila da nisan naučija dangubit i sovat, i zbilja nisan tamo nikad sova ni dangubija, a još manje laga. A da sam cili život osta ovdje, Bože mi prosti, nit bi ima' dobre švapske penzije, nit bi spasija dušu od sovke i privare!”

Fra Jure gleda zamišljeno fazane koji bezazleno sve bliže dolaze: „Moj Ante, ni Njemačka ni' više što je nekoć bila! Sve se i ondaj minja, al ka' i ovdje sve nagore. Ne triba tamo više krampaša neg inženjera i elektroničara, ne bi ti, jadniče, danas naša' ondaj posla pa da ga tražiš s ovolikim fenjerom!” „Ma ni' se u Njemačkoj baš sve izminilo?”, čudi se Ante. „A nu, ne baš sve. Crkve su i dalje pune našeg naroda, svetkom i petkom. Ni najveća katedrala u Frankfurtu i' ne obuča kad navrnu na Misu. Al, kad se ogledaš okolo, sve to mlađarija, ne poznaš više nikog, dica porasla, a stari ka' ti ošli u penziju.”

Ante je jedan od mnogih naših slabo pismenih ali bistrih ljudi, koji se svuda lako snalaze. Godinama je ovdje radio u istom poduzeću. „Ma kaka nova virma!” ljutio se kad bi ga mamili na bolju satnicu. „Ja da idem za marku više onom našem stručnjaku? Pokupiće pare i pobić, ka' što je u nas običaj, a ja na suvom! Onda sam moga i u Dalmaciji badave krampat!” Kad je čuo da je šef strastven lovac, pozvao on Švabu k sebi u Vodice, pošteno ga pogostio i vodio u lov po Bosni. Od onda je smio uzet bolovanje koliko je želio, radno mjesto mu je bilo uvijek sigurno. Ali i s domaćim predsjednicima i direktorima u Šibeniku je dobro stajao. „Ja onima doli poneseš neki aparat iz Kaufova, pa mirna Bosna! Jesu bogme dobri prijatelji i mene kod milicije ocinkali, da sam po banofu konta političke viceve, al ko će meni za take ditinjarije oduzet pasoš?”

„Nema šta, Ante, tvoj stari prošek grije kosti ka' sveta ostija grišnu dušu!” Vlažni dah iz konobe, miris vina i bačvi ugodno se miješa s jesenskom toplinom, pa se stari raspricali: „Donija mi onomad u Frankfurt Pero nekog prošeka iz splitske tvornice, al kad sam ga okusija, došlo mi da bljujem!” Ante brzo dolije čaše. „Ma biži, Jure, s onim njiovim vinom!” Nije to napitak za nas Rvate katolike! Da sam bija posla' bačvicu mog prošeka za NEK u Mariju Bistricu, uzeja bi ga kardinal i njegovi fratri za misno vino! A ono što naši zadrugari ovdje u njiovim dokonim diskusijama spletu, pa onda mučkaju u neke betonske kazane šarene boje, to moš bacit prascima il prodat glupanima.”

Fra Jure se ogleda okolo, pun straha. „Ma čeg se bojiš?” veli Ante. „Jesmo l' u Jugi, di vlada demokracija? Kad smije oni šugavi lajavac javno u Slobodnoj Dalmaciji sovat Isusa i Gospu, pa ga niko ne zatvori, ko može meni što god – il je, veliš, njiov falični proizvod više neg Gospa?”

Stigla mater fazanka sa svojim pilićima posve blizu do njih dvoje. Nešto ona fa-

Ivo Hladek

zančićima natuca, a oni uvijek za njom, bez ikakvog straha od ovih ljudskih divova. Skakuću mališani za materom, kljucnu koje zrnice, ostalo na oranici od ljetne žetve. Sad i Ante gleda za fazanima. „E baš me veseli, fra Jure, da se bar naša misija u Njemačkoj nije nagore prominila, kad je već sve drugo i tamo postalo slabije.”

Kad počeo večernji vjetar, oni uđu u konobu, Ante upali svijeću pa sjednu na drvenu klupu uz bačve. „Ajđ živio! Ma gledam ti ja te fazane kako brez ikakog stra' cvrkuću blizu nas po polju. Jest i fazanka neka vrst kvočke pa vodi svoju dicu po svitu za krumom, al kad je bolje razmotriš, ipak ima lipša pera i neku eleganciju, drugče od obične kvočke!” „Ma pusti fazane!”, vikne Ante, napuni čaše iz omašne demižonke pa se kucnu. „A veliš, naši fratri i popovi i dalje u Njemačkoj ka' prije?”

„Ma vidi vruga i te fazanke!”, filozofira fra Jure dalje. „Da ti pravo kažem, Ante, naše misije u Njemačkoj baš su ka' tvoj prošek i ota fazanka. Bolji od običnog vina prošek, a fazanka lipša i ponosnija od kvočke. Nikad crkvi ni' bilo ispod časti ić' sa svojom dicom do na kraj svita, ka' ova fazanka: Čuva i' od zla, uči i' tražit kruva i pošteno izdurat u dobru i zlu. Crkva se s njima veseli, al ako zatriba s njima i zakuka. Jest lipa ota fazanka. Al i tvoj prošek, Ante, je lip. A naše domaće kvočke kokodaču oko gnojišta i kod prve opasnosti pobignu i ostave piliće same!”

Kad se fra Jure vratio, donio mi bocu starog prošeka. „Ante ti poručuje da ga piješ s tvojim dragima ka' da je misno vino,” veli mi fra Jure u šali. „Reka Ante dalje, da za nas Rvate nema boljeg vina od onog crkvenog i misnog, al da ne smiš pritirat s pijačom, jer da se više ljudi utopilo u čaši neg u moru!”

„Bog nije Bog mrtvih nego živih, jer za njega svi žive”

Hrvatski biskupi, 1939.

Dio sudionika na NEK-u u M. Bistrici, 1984.

Ein Teil der Teilnehmer am Eucharistischen Kongress in M. Bistrica

„Mi smo baklju vjere primili od naših otaca: oni su nam je kroz mučna i duga stoljeća sačuvali i prenijeli, ne bez tjeskobnih kušnja i golemih žrtava, rastrzani slabostima ljudske naravi i često gnječeni nemilim vremenima...”

Hrvatski biskupi, 1976.

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:

**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a. M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (06 11) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
p. Ljudevit Jeđud, Stanka
Vidačković, p. Jozo Župic

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück

1D 2384 E

Gebühr bezahlt

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf